

L'ILLA

REVISTA DE LLETRES

L'ILLA 73 | TARDOR 2018 | 1€

DOSSIER:

**Literatura i feminisme.
La quarta onada**

PERFIL:

Joanjo Garcia

ENTREVISTES:

**Vicent Sanhermelando
Vicent Usó**

REPORTATGES:

**Aprenent de les diferències
Àlbums infantils per a
assaborir sense pressa**

EL RETROVISOR:

**'Ens veurem allà dalt'
fa el salt a la gran pantalla**

Literatura en femení: cultura contra l'oblit

bromera

Josep Antoni Fluixà ■

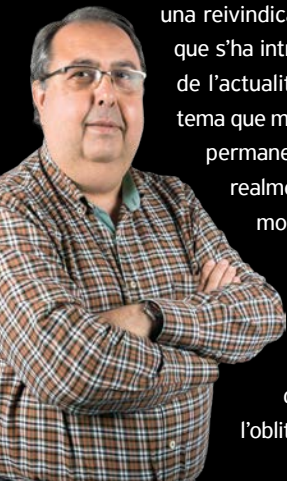
Potser hi ha gent que pensa que es tracta d'una moda i que, com totes les modes, serà més o menys passatgera. Però el fet és que cada dia es parla més de la presència de les dones en el món de l'art, de la literatura, de la ciència, etc. És a dir, de la participació de les dones en la societat en general. I, sí, és probable que es tracte d'això, d'una moda. Fins i tot, hi ha qui s'hi afegia amb oportunisme. Però també és una reivindicació que ve de molts anys i que s'ha introduït amb força en el debat de l'actualitat. En qualsevol cas, és un tema que mereix instal·lar-se de manera permanent en la societat, si és que, realment, volem que aquesta siga moderna i progresse en el sentit adequat per a millorar.

En el camp de la literatura s'està fent un treball conscient i decidit per tal de rescatar, molt sovint de l'oblit, escriptores que en èpoques

anteriors van fer una aportació literària digna. I això és necessari, perquè sense coneixement d'una obra no hi pot haver valoració. Però no hi ha prou a citar el nom d'una escriptora o d'una altra. De res no ens serveix dir que en la postguerra més dura hi hagué una dona que escriví uns versos en valencià, si no se'n fa un estudi crític i facilitem l'accessibilitat dels seus textos als lectors actuals. No obstant això, soc conscient que el primer pas és aconseguir la visibilitat: conèixer-ne l'existència. I, per sort, són moltes les dones que han escrit. També en la nostra llengua. Però, generalment, les tenim descontextualitzades en relació amb els moviments literaris de cada època i, en conseqüència, no apareixen en el relat historicista de la literatura canònica. Algú sap dir-nos, per exemple, a quin corrent literari pertanyen les poetes Montserrat Abelló o Felícia Fuster, per posar només un parell d'exemples?

Ens cal, per tant, un segon pas. No només hem de fer visibles les escriptores, sinó que

hem de re situar-les al lloc que els correspon per la qualitat de la seua aportació literària en relació amb la producció general, tant d'homes com de dones. És una tasca, evidentment, col·lectiva: de crítica, d'història, d'anàlisi... I estic segur que no caldrà destacar per quotes femenines i masculines l'obra d'una dona per damunt de la d'un altre escriptor. Maria-Mercè Marçal, per exemple, em sembla millor poeta que Pere Gimferrer, si es tracta d'estudiar la generació dels setanta. I, sens dubte, la valenciana Àngels Moreno, com a novel·lista, ha de tindre un lloc destacat superior a altres companys seus. En definitiva, es tracta de fer justícia. Aquest és l'objectiu del feminisme: no imposar-se al poder dels homes, tal com és definit pels masculistes, sinó reivindicar la igualtat de totes les persones. I, en literatura, no ens enganyem, no hi haurà tampoc igualtat si no n'hi ha socialment. Ara mateix, les condicions a l'hora d'escriure no són les mateixes per als homes com per a les dones.

SUMARI

3 Perfil

Joanjo Garcia
Gonçal López-Pampló

4 L'opinió de la crítica

5 Besos per a totes les edats
Marta Estrelles

6 Flaixos

9 Qüestionari
Vicent Sanhermelando
Carol Borràs

10 Entrevista

Vicent Usó
Mariló Àlvarez

12 Extracte

'violeta i el llop'

13 Guanyar el temps que ens queda

Josep A. Fluixà

15 Dossier: Literatura i feminisme, la quarta onada

Mireia Capsir i Maiques
Marla Lliscar
Violeta Tena
Marta Meneu-Borja

20 Quaderns d'animació lectora

Ecologia
en clau d'humor
Míriam Salvador

21 XXX Premis Literaris Ciutat d'Alzira

22 Aprenent de les diferències
Àlex Moragues

23 Àlbums infantils per a assaborir sense pressa

M. E.

24 Misteris i certeses provinents de l'espai

Marc Donat

25 Ressenyes

29 El retrovisor LIJ
400 anys
del naixement de Cyrano,
el personatge real
Clara Vidal

30 El retrovisor

'Ens veurem allà' dalt fa
el salt a la gran pantalla
Sandra Capsir

31 Premi Llegir

«T'estime»
Magda Añon Espert

¿L'auge de la literatura feminista és una moda o ha arribat per a quedar-se i fer, per fi, justícia? Aquesta és la reflexió central d'aquest número de *L'illa*, que ens plantejem partint de la publicació de novetats tan diferents com la biografia novel·lada de Mary Shelley, el llibre il·lustrat *Dones valencianes que han fet història i tu, ets feminista?*, de no-ficció per a joves.

Dediquem el «Perfil» a Joanjo Garcia, que incorpora la novel·la *Heidi, Lenin i altres amics* a una trajectòria imparable i impecable que l'ha fet mereixedor d'importants premis literaris en pocs anys. A través de les entrevistes, donem la paraula a Vicent Usó, que ens qüestiona el preu de l'èxit en *Paradís a les fosques*, i a Vicent Sanhermelando, amb una novetat juvenil que connecta a la perfecció amb els adolescents, *Estic insuportable, i què?* Al llarg d'aquest número us presentem, també, «Tu opinió divergent», una nova col·lecció de no-ficció per a joves que combina els coneixements amb l'humor i el positivisme, i propostes infantils il·lustrades que els Reis d'Orient han de tindre molt en compte: *Superxiquets*, *La xiqueta huracà i el xiquet esponja*, *Per què hi ha estrelles al cel*, el llibre-CD *Versos que canten i ballen* i, per descomptat, el superèxit *De quin color són els besos?*, que arriba en format cartó per als més menuts de casa. Tobies Grimaltos, Mònica Richart, Cyrano de Bergerac i Pierre Lemaitre, entre altres, són els noms propis que us convidem a descobrir o retrobar en aquest número.

■ Marta Estrelles

Dir i commoure: notes sobre la narrativa de Joanjo Garcia

Heidi, Lenin i altres amics

Joanjo Garcia
Bromera, 2018

Gonçal López-Pampló ■

Hi ha una poderosa urgència comunicativa en la literatura de Joanjo Garcia. Quan llegim les seues novel·les, des de *Quan caminàrem la nit* (2013) fins a *Heidi, Lenin i altres amics* (2018), sentim que la veu narrativa ens vol dir, amb intensitat, alguna cosa. No es tracta d'un missatge concret ni d'un plantejament polític determinat, sinó d'una mena de pulsio més profunda i intensa. Què és això que demana ser desxifrat, ben bé amb desesperació?

En bona mesura, és el secret. Blanca, la protagonista de la seua darrera novel·la, amaga a les mans una decisió d'enorme envergadura. Laura, en *Arribarà el dematí* (2014), es pregunta pels motius del suïcidi de sa mare. En *El temps és mentida* (2016), el secret també és un dels motors de la trama, com en *Aquell agost amb punt final* (2015), on el misteri és compartit, a mitges, per una comunitat commocionada per un crim. El secret és allò no dit, però sovint també allò que no pot ser dit, perquè el llenguatge es revela insuficient.

Narrar un temps i un país

La urgència comunicativa de Joanjo Garcia es relaciona també amb el desig, més o menys explícit, de parlar d'un temps i d'un país. Potser sense adonar-se'n, Garcia ha esdevingut un dels millors cronistes de l'Espanya buida: de la diàspora de l'interior de la península cap a les ciutats de la costa, del Gran Trauma (com diu Sergio del Molino), que arrossequen aquelles persones que van deixar la seua terra i s'empeltaren

en una altra sense arribar a fer-la seua. D'una ferida –secreta– que s'escriu en els espais on viuen els seus personatges. L'espai esdevé obsessiu, fins al punt que la ciutat és una de les grans protagonistes de *Heidi, Lenin i altres amics*. La ciutat viscuda i tanmateix no del tot assumida, la ciutat que creix per unes vores difuses d'hortes precàries, solars i camps abandonats, la ciutat que s'esventra als barris tradicionals i que mostra, fins i tot amb violència, la seua ferida.

En l'obra de
Joanjo Garcia sempre
hi ha una dicció pròpia
i personal que crea
un món coherent
en la superfície i
clavillat en el fons

Tota la terra és de vidre (2014) s'acosta als esquemes de la novel·la negra, mentre que *Aquell agost amb punt final*, per la forma i l'extensió, se situa en l'àmbit de la literatura juvenil·l. I tanmateix, qui haja pogut llegir tota l'obra de Joanjo Garcia, s'adonarà que sempre hi ha una dicció pròpia i personal que crea un món coherent en la superfície i clavillat en el fons. Un món commocionat, en última instància. L'element polític, tan present en la majoria de títols, forma part d'una reflexió sobre la història en majúscules i la seua intersecció amb cada individu. La política és sempre conflictiva, com

demostra una comparació entre les seues darreres novel·les publicades, *La pornografia de les petites coses* (Sembra, 2018) i *Heidi, Lenin i altres amics*. Aquest conflicte, evident i alhora secret, és una de les virtuts d'una trajectòria reconeguda amb alguns dels principals premis del panorama actual: el Premi Enric Valor de Novel·la (2012), el Premi de Narrativa Antoni Bru (2015), el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira (2015) i el Premi València Alfons el Magnànim de Narrativa (2018). Aquests reconeixements confirmen la força amb què Joanjo Garcia s'ha fet un lloc entre els narradors actuals de primera línia en pocs anys. És un fet tan inqüestionable com que tornarem a parlar d'ell, perquè encara té moltes coses a dir (i a escriure).

Foto: Estrella Jover

© Pere Fuster

L'ILLA
REVISTA DE LLETRES
L'ILLA 73 | TARDOR 2018

L'illa és una publicació d'Edicions Bromera, coordinada per Josep A. Fluixà i dirigida per Marta Estrelles.

Col·laboradors

Mariló Álvarez, Magda Añon, Carol Borràs, Mireia Capsir, Sandra Capsir, Marc Donat, Alba Fluixà, Marla Llisar, Gonçal López-Pampló, Víctor Lumbreras, Marta Meneu-Borja, Àlex Moragues, Míriam Salvador, Violeta Tena, Clara Vidal.

Correcció lingüística

Paula Soriano i David Morell

Coordinació tècnica

Xavier Tortosa

Disseny gràfic

Carles Barrios

Maquetació

Carles Barrios, Eva Bueno, Pere Fuster i Susana Fraguas

Redacció i administració

Apartat de correus 147, 46600 Alzira (Ribera Alta),
telèfon 962 402 254
www.bromera.com
illa@bromera.com

Contractació de publicitat

comercial@bromera.com

Impressió

Rotimpres

Tirada

25.000 exemplars

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'illa no s'identifica necessàriament amb els articles dels seus col·laboradors, ni els torna els originals no sol·licitats. L'illa autoritza la reproducció dels seus articles si se'n fa esment de la procedència.

L'OPINIÓ DE LA CRÍTICA

«*Què saps de Vidal Palau?* tracta de la vida, també de la mort, de la fina línia que les separa. [...] A través del suspens, Borràs ens mostra que ningú no és qui sembla ser inicialment.»

LUCÍA RAMÍREZ, *Núvol*
Abril de 2018

«Una novel·la molt recomanable i molt ben escrita, amb diferents nivells de lectura, la qual, més enllà del premi obtingut, mereix surar per damunt de la mediocritat reiterativa de la narrativa actual i que explora amb grapa nous camins i noves temàtiques.»

JÚLIA COSTA, *Llegir en cas d'incendi*

«Una novel·la punyent, de rabiosa actualitat, sobre un tema que ens envolta a tots i no podem obviar. Una lectura per entendre la nostra realitat, que no podem deixar escapar.»

Guia de literatura infantil i juvenil 2018
(Proposta de lectura des de les biblioteques públiques de les comarques gironines. Guia CLER Club de Lectures Recomanables)

«La marca Alapont: l'humor més desimbolt i, al mateix temps, intel·ligent, com a pilar de l'encadenament d'escenes hilarants al ritme d'estudiats jocs lingüístics.»

NOÈLIA IBARRA, *Caràcters*

«Dibuixos que contagien bon humor, melodies que s'enganxen... Un disc farcit de bones sensacions tant visuals com auditives.»

JOAQUIM VILARNAU, *Cavall Fort*

Besos per a totes les edats

De quin color són els besos?
(edició en cartó)

Rocio Bonilla
Bromera, 2018

Marta Estrelles ■

En quin moment un llibre va més enllà de l'èxit i esdevé un fenomen? Quan captiva vora 300.000 lectors? O, potser, després de triomfar en llocs tan diferents com la Xina, Turquia, Rússia o Corea? És complicat concretar el moment exacte en què això ocorre, però és ben senzill adonar-nos que *De quin color són els besos?*, de Rocio Bonilla, ha esdevingut un fenomen imparable. A poc a poc, es van confirmant el que en un primer moment eren només sospites, gràcies al Premi al Llibre Millor Editat del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport o al fet que a les cues de signatures de les fires literàries són molts els adults que demanen la dedicatòria per a ells i no per a cap xiquet o xiqueta. En queden menys dubtes després del fet tan especial que la seua adorable protagonista, Minimoni, parle anglés, eslové, polonés, alemany i, així, fins a dèsset llengües; o de casualitats com la de descobrir-la a la bossa de tela que du una persona que t'has creuat pel carrer o a l'habitació del fill d'una *influencer* que segueixes en Instagram.

Han passat només tres anys des que Rocio Bonilla ens preguntava per primera vegada *De quin color són els besos?*, i, tot i que cada lector té la seua resposta, el que sí que està clar és que els besos d'aquest llibre no tenen limitacions d'edat ni de formats i, pel que fa a màgia, no tenen res a envejar a aquells dels contes que convertien gripaus en prínceps.

Besos de cartó

Curiosa i divertida, encantadora i ocorrent, Minimoni no pot estar-se quieta i per això –després de triomfar com a protago-

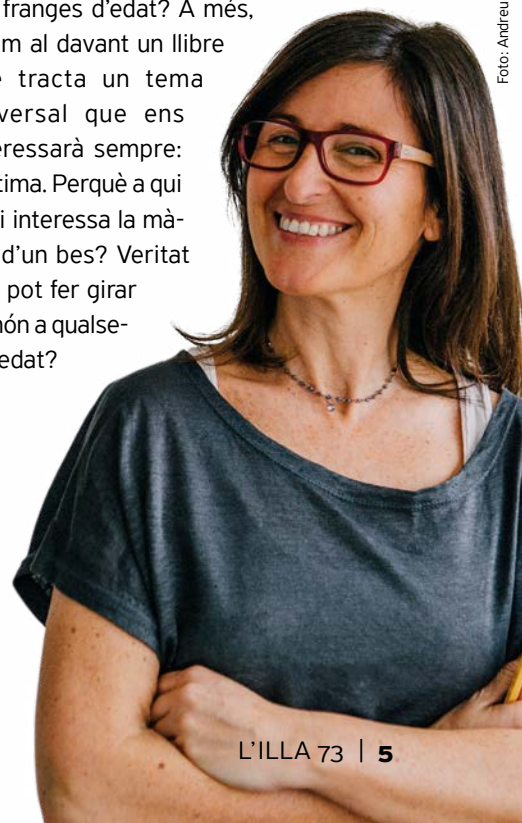
nista d'un àlbum il·lustrat que ha fet la volta al món i com a model de bosses de tela i tasses– ara ha començat a llançar la divertida pregunta sobre el color dels besos als més menudets des d'un format nou, el llibre de cartó. Aquesta nova edició no és només una adaptació física per a manetes xicotetes, sinó també del contingut, perquè resulte un llibre atractiu per a infants a partir de l'any, aproximadament, i fins que estiguen preparats per a gaudir de l'àlbum il·lustrat, amb més text i més pàgines (i més delicades!) que l'edició de cartó.

«Els besos del superèxit
de Rocio Bonilla
no tenen limitacions
d'edat ni de formats i,
per això, ara arriben
en un format nou
per als més menuts»

D'aquesta manera, Minimoni es posa davant d'un públic molt exigent per a convidar-los a jugar amb els colors a través d'unes pàgines que han guanyat molt en resistència física i són a prova de moviments poc delicats i accidents, de manera que poden netejar-se amb facilitat amb un drapet humit. Per tant, unes pàgines més fàcils de passar i amb cantons arrodonits per a evitar perills condensen l'espontaneïtat i la dolçor d'una xiqueta molt espavilada que adora dibuixar, però que es pregunta de quin color podria pintar un bes. Descobrir-ho és també ara un divertit repte per als més menuts i menudes de

casa, que assaboriran aquesta història tan atractiva i plena de colors.

I és que les il·lustracions tendres i delicades, però alhora divertides i amb un punt de picardia, que han fet de Rocio Bonilla una autora de renom internacional són molt més que les peces d'una història per a aprendre els colors. Per descomptat que amb aquestes reforçaran els conceptes de roig, blau, i fins a nou colors, però també són una oportunitat fantàstica per a posar els infants des que són bebès en contacte amb la literatura i l'art, disciplines que és millor no reservar per a quan cresquen, sinó integrar-les com a part imprescindible de les seues vides des del principi. Quina manera millor que amb unes il·lustracions que enamoren els infants però també els adults i que demostrin que la qualitat pot traspasar franges d'edat? A més, tenim al davant un llibre que tracta un tema universal que ens interessarà sempre: l'estima. Perquè a qui no li interessa la màgia d'un bes? Veritat que pot fer girar el món a qualsevol edat?

Juntes farem nostre el futur

Alba Fluixà Pelufo*

Les dones hem format part de la literatura, tot i que sempre, o quasi sempre, en un segon pla o, directament, fora de càmera. L'escassetat de noms femenins en els manuals de literatura ens havia convertit en una anècdota exòtica amb excepcions notables com Isabel de Villena. Més recentment, al llarg del segle xx, s'ha pogut observar una millora substancial de la situació, encara que no pretenc ni puc fer-ne ara una anàlisi històrica.

Sempre he pensat que aquesta invisibilitat acabaria caient pel seu propi pes gràcies a l'espenta de les dones nascudes a finals d'aquest segle, que acabarien ocupant, sense complexos, tots aquells llocs que decidírem. I, malgrat la lentitud del canvi, continue creient que no era una predicció errònia.

Si bé és cert que la velocitat del progrés no és la que voldríem, sols cal observar un poc per a comprovar que, en efecte, en som moltes. Som més que mai i estem en tots els àmbits i gèneres. Podem citar desenes d'escriptores i d'il·lustradores, però també hi ha nombroses editores o comunicadores. Hi ha més guanyadores al palmarès dels premis literaris i més presència femenina a les llistes dels llibres més venuts.

Potser semblarà excessivament optimista, però confie plenament en la potència de la revolució feminista que estem vivint ara amb forces renovades. La societat i, amb ella, el món literari, és més conscient que mai de la necessitat d'escoltar les nostres veus. Parafrasejant un vers de Maria-Mercè Marçal, «juntes farem nostre el futur». El present, ja ho és.

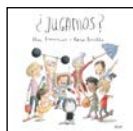
*Poeta i artista plàstica.

FLAIXOS

Creu de Sant Jordi literàries

En el 40é aniversari de l'Associació d'Editors en Llengua Catalana, la Generalitat de Catalunya ha concedit la Creu de Sant Jordi a aquesta entitat pel seu treball continuat en favor de les publicacions en català. També, la cooperativa Abacus ha rebut un dels màxims reconeixements que concedeix la Generalitat, la qual, amb 48 establiments a Catalunya, València i les Illes, ha contribuït a la dinamització educativa i cultural del territori. A banda d'entitats, entre les personalitats que han rebut la distinció hi ha l'escriptor Jordi Sierra i Fabra pel conjunt de la seua obra en el camp de la literatura infantil i juvenil, traduïda a 25 idiomes.

El llibre infantil millor editat

Dins dels premis als llibres millor editats que concedeix la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana, el Premi al Llibre Infantil Millor Editat ha sigut per a *¿Jugamos?*, l'àlbum il·lustrat amb què Ilan Brenman i Rocio Bonilla reivindiquen l'encant dels jocs de sempre, més enllà de la tecnologia. Un títol que s'ha publicat en Bromera com a *Juguem?* Aquests premis honorífics tenen com a objectiu principal incentivar la producció de les empreses editorials valencianes.

Premis de la Crítica i Samaruc

En els XXVIII Premis de la Crítica dels Escriptors Valencians són tres els llibres de Bromera que han sigut distingits: *El triangle rosa*, de Silvestre Vilaplana, en la categoria juvenil; *Poemes amb llum de lluna*, de Maria Dolors Pellicer, en infantil, i *De Sukei a Naima*, en teatre. D'altra banda, en els XXVI Premis Samaruc, que atorga l'Associació de Bibliotecaris Valencians, les obres guardonades han sigut *Versos banyats*, de Fina Girebés, en la modalitat infantil, i, en la juvenil, *Per sis granets de magrana!*, d'Anna Ballester, ambdós publicats per Tàndem i Bromera, respectivament.

DUBTES

Després de sis mesos d'emissions, hem pogut comprovar que els llibres estan ben presents en la graella de la televisió pública valenciana. Serà aquest un estímul suficientment poderós per a començar a alçar els índexs de lectura? S'animarà la ciutadania en aquestes festes a incloure més llibres en les cartes als Reis d'Orient?

Motivaran les eleccions autonòmiques i municipals del 26 de maig de 2019 les inversions en polítiques culturals? S'arriscaran els governants a aconseguir els objectius marcats o preferiran desatendre la cultura i invertir tots els recursos en temes més tangibles i populistes?

Tindrà continuïtat l'esforç de l'Associació d'Editors del País Valencià (AEPV) en col·laboració amb la Generalitat Valenciana per a donar un impuls internacional a les nostres lletres en la passada Fira de Frankfurt? És una declaració d'intencions que vindrà seguida d'altres iniciatives a favor de la difícil tasca d'internacionalització de la nostra literatura o es quedarà el desembarcament d'autors i d'autores en una experiència anecdòtica i turística?

Candidats al Protagonista Jove i l'Atrapallibres

El ClijCAT ha convocat el 23é Premi Protagonista Jove i el 14é Premi Atrapallibres, uns certàmens literaris on són els joves i els infants, respectivament, els que fan de jurat a través de biblioteques i centres d'educació. *L'estiu que vaig conèixer el Che* (Bromera), de Luigi Garlando, és un dels títols seleccionats per al Protagonista Jove, mentre que *Les enigmàtiques fotos del senyor Clarissa* (Animallibres), de Pep Molist, ho és per a l'Atrapallibres. Ara hauran de decidir els centenars de lectors que hi participen. Les inscripcions es poden presentar fins al 31 de desembre. Més informació a www.clijcat.cat.

Menús i aparadors literaris

Els Premis Literaris Ciutat d'Alzira han celebrat la 30a edició amb dues iniciatives que han donat molta visibilitat al certamen. D'una banda, s'han decorat els aparadors de més de 40 establiments participants amb frases de les novel·les guanyadores al llarg dels 30 anys de trajectòria. D'altra banda, cinc restaurants alzirenys han posat a disposició dels comensals un menú literari amb plats que juguen amb els títols d'aquestes novel·les guardonades. A més, els clients dels restaurants i de les botigues que hi han participat han tingut obsequis per a recordar aquest sonat aniversari.

«L'educació ha de generar preguntes, no certeses».

TARA WESTOVER
El Cultural, El Mundo

«Les dones no permetrem que hi haja una tornada arrere. Hem agafat les regnes de les nostres vides i no deixarem que ens les lleven. La nostra causa és també la causa de la llibertat».

JULIA NAVARRO
Cadena SER

«La cultura del WhatsApp i del tuit va en detriment del lector de fons».

VICENT BORRÀS
El Punt Avui

«La cultura és l'únic flotador a què ens podem aferrar quan ens assetja la intempèrie moral».

EVA PIQUER
Catorze

«Sempre has d'escriure pensant que fas una cosa extraordinària, però xafant el terra».

M. JOSEP ESCRIVÀ
Culturplaza, Valencia Plaza

Èxit d'Albena al cinema

La carrera d'èxits de *M'esperaràs?* continua imparable. Després del Premi de Teatre Palanca i Roca i d'haver triomfat als escenaris teatrals, l'adaptació cinematogràfica ha tingut també una acollida excel·lent. Així, la primera pel·lícula de Carles Alberola ha aconseguit ser el primer film valencià que ha inaugurat la Mostra de València i ha atret nombrosos espectadors durant les setmanes que ha estat en la cartellera dels Cines Lys de València. També ha triomfat a Alzira, on la projecció dins de les Jornades Culturals dels Premis Literaris Ciutat d'Alzira va atraure centenars d'espectadors en dos passes per als quals s'esgotaren les entrades.

Campanya «Fas sis anys»

«Fas sis anys. Tria un llibre» és l'original acció per al foment de la lectura que organitza el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya amb el Gremi de Llibreters per a estimular els hàbits de lectura dels infants de 6 anys. Així, els 78.567 xiquets i xiquetes catalans que han fet 6 anys durant el 2018 han pogut bescanviar una targeta per un llibre de fins a 13 € en una de les 298 llibreries que han participat en aquesta iniciativa per a fomentar la lectura en els més menuts.

Distinció per al programa 'Plaerdemavida'

L'espai de divulgació literària de la ràdio i la televisió d'À Punt que presenta la periodista Maria Josep Poquet ha rebut el Premi Difusió Plaça del Llibre 2018 pel seu compromís amb el foment del llibre i la lectura en la nostra llengua. *Plaerdemavida* és un programa que s'adreça no només als lectors habituals en valencià, sinó també a aquells que no hi estan acostumats per tal d'animar-los a iniciar-s'hi. El jurat ha valorat l'esforç del programa per establir una relació d'estima i confiança entre l'escriptor o escriptora, el llibre i el públic lector.

Els + venuts

Adults

- 1 Dones valencianes que han fet història**
Sandra Capsir i Maria Viu

- 2 Heidi, Lenin i altres amics**
Joanjo Garcia
- 3 El paradís a les fosques**
Vicent Dasí
- 4 Vestit de núvia**
Pierre Lemaitre
- 5 El joc de les mentides**
Ruth Ware

LIJ

- 1 De quin color són els besos? (cartó)**
Rocio Bonilla

- 2 Superxiquets**
Anya Damián i Pablo Pino
- 3 L'infinit a les teues mans**
Enric Senabre
- 4 Per què hi ha estrelles al cel?**
Anna Obiols i Subi
- 5 La primera onada**
Mariló Àlvarez

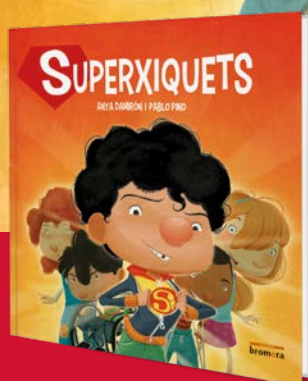
VOLS SER SÚPER?

PARTICIPA EN LA CAMPANYA #SOCSSUPER

Canviem la nostra forma
de veure la discapacitat.
Ajuda'ns amb els teus
superpoders i comparteix
aquesta història!

- 1 Descarrega't el cartell escanejant aquest codi o entrant a bromera.com/socssuper.
- 2 Puja la teua superfoto amb el cartell o amb el llibre *Superxiquets* a Instagram, Facebook o Twitter.
- 3 Recorda utilitzar l'etiqueta **#socssuper** i esmentar **@bromera**.

bromera

Amb aquesta campanya, Bromera donarà cinc cèntims per cada nova publicació amb l'etiqueta **#socssuper**.
Bases de la promoció: bromera.com/socssuper

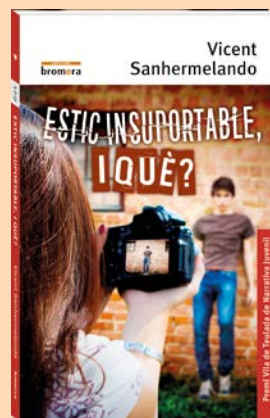

Vicent Sanhermelando:

«Cal parlar clar als joves»

Estic insuportable, i què?

Vicent Sanhermelando
Bromera, 2018

Carol Borràs ■

Estic insuportable, i què?, Premi Vila de Teulada de Narrativa Juvenil, ens acosta l'evolució d'un jove que passa un moment difícil alhora que tracta, amb molt d'encert, temes que són molt actuals, com l'assetjament escolar, els desnonaments o els abusos, sense oblidar-se de les relacions joves-adults/pares-fills o els amors de l'adolescència, entre altres. Esdevé, així, una proposta molt atractiva per a entendre millor l'univers juvenil sense perdre de vista la realitat més pròxima.

Com va ser el plantejament?

Vaig imaginar un personatge al qual les circumstàncies converteixen en un xic vertaderament insuportable. Quan aquest canvia de domicili coneix dos personatges que, inicialment, només són veïns, però els tres acaben influint-se i evolucionant contínuament al llarg de l'obra.

Una bloguera i un exprofessor. Quin paper exerceix cadascun?

La jove bloguera –l·ligada a l'actualitat, com em va suggerir la meua dona– és independent, marcada pel passat, però amb encert per a tractar el nou veí. L'exprofessor és el personatge madur que provoca que el protagonista reflexione. Fa el paper d'orientador, que sempre acaba eixint en quasi totes les meues novel·les.

La pèrdua de la casa desencadena l'explosió que bull dins del protagonista. Amb quina intenció?

La llar és la dimensió física de la família i, en la novel·la, el desnonament i la desfeta posterior del matrimoni dels pares provoca la inseguretat i la impotència del jove, que culpa tant el pare com la mare. Se sent estafat i ho paga amb tots.

Abordar temes durs, no solament els propis de l'adolescència, de manera transparent i gairebé didàctica podria ser arriscat.

Sí, és cert, però cal parlar clar als joves. Ocultar-los la realitat, amb la intenció de protegir-los, sol ser contraproduent. Em preocupava com presentar els temes, per això vaig incorporar un narrador intern en alguns capítols. Contar una història en primera persona té molta càrrega emotiva i genera empatia.

«Els joves
“insuportables” tenen
ferides que oculten
perquè se senten
vulnerables, però que
alimenten la rebel·lia
i la bel·licositat que
mostren contínuament»

L'assetjament es presenta des d'una visió global. Com cal afrontar-lo?

Cal intervenir en tots els escenaris, no només en el de l'agressor i el de la víctima. S'alimenta del públic, que és a qui es dirigeixen els plans d'intervenció i de prevenció en escoles o les campanyes per a animar els testimonis muts a ser valents. També són importants l'actitud del professorat i de la família. No resoldrem el problema si no anem tots en la mateixa direcció.

El llibre transmet naturalitat. Què hi aporta ser docent en aquest sentit?

Et permet entendre'ls millor. Sovint trobes joves «insuportables» que,

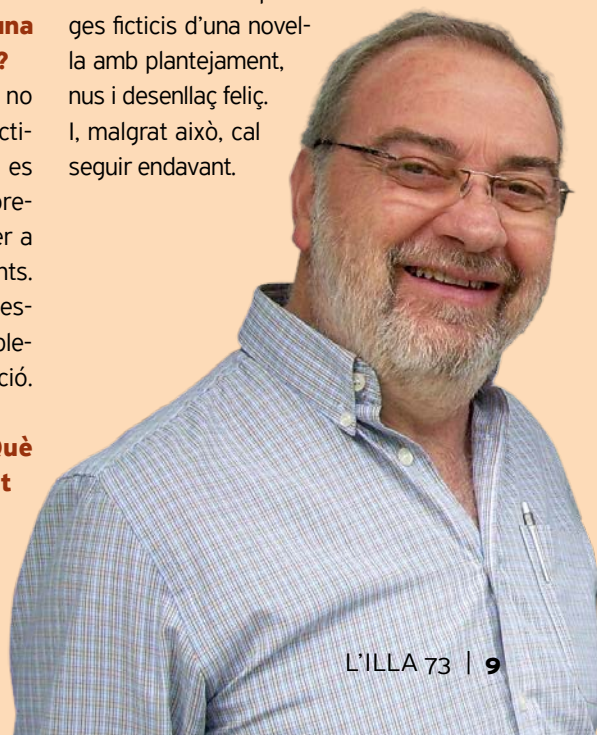
per un moment, aparquen la guerra contra el món i t'obrin eixa part d'ells on niuen els conflictes, els temors i els rancors, una part plena de ferides que oculten perquè se senten vulnerables, però que alimenta la rebel·lia i la bel·licositat que mostren contínuament.

Què és el que més ajuda el protagonista a créixer?

Ell troba dues persones que l'escolten, que no el jutgen i que el respecten, encara que estiga insuportable. Aquest punt d'inflexió marca el creixement. Quan un adolescent està acostumat a *rebre* per tot arreu i diu que ets l'únic que el comprén, vol dir que només vol que l'ajudes.

Al final, conviure, amb tot el que implica, és el que també els ajuda a superar els seus problemes?

Com comenta la jove veïna, la vida està plena d'històries inacabades, la convivència està plena de contradiccions i cal acceptar els altres amb tot el que tenen de bo i de dolent. No som els personatges ficticis d'una novel·la amb plantejament, nus i desenllaç feliç. I, malgrat això, cal seguir endavant.

Vicent Usó:

«Tot el que explica la novel·la va ocórrer de veritat. Aquest és el drama autèntic»

Mariló Àlvarez ■

El 15 de setembre de 2008, la companyia global de serveis financers Lehman Brothers va fer fallida. Per això, aquesta data va passar a considerar-se l'inici de la recent crisi econòmica, quan es va enfonsar una entitat que havia sobreviscut al crack del 29 i a dues guerres mundials. En aquest punt és on comença *El paradís a les fosques*, la nova obra de Vicent Usó, guardonada amb el Premi Enric Valor de Novel·la.

En paraules de l'autor mateix, aquell va ser el moment en què algú va pulsar l'interruptor i va deixar a les fosques el paradís: «La fallida de Lehman Brothers contradeia la il·lusió que el sistema capitalista havia conjurat les crisis periòdiques que el caracteritzen i que, per tant, havíem entrat en una era de prosperitat sense fi: en un paradís».

L'entronització de l'ambició

Maties Passera, el protagonista d'aquesta història, està segur que la vida consisteix a escalar posicions. No obstant això, l'ascens social al preu que siga comporta que, sovint, hages d'impulsar-te per damunt de les esquenes dels teus companys per a ascendir. I, com explica Usó, això

és precisament el que fa Maties: «Pujar sense fre i sense fer-se consideracions morals, fins i tot gaudint de contemplar els rostres desenaixats dels que han quedat enrere. I, això, suposa sacrificar valors com l'amistat o l'estima, de manera que, com més amunt està, més sol es troba. I és més vulnerable, encara que ell no ho vulga veure».

«La ideologia de l'èxit a qualsevol preu suposa una pèrdua de valors d'una magnitud que encara ara no sé si hem calibrat del tot»

Una novel·la sense lliçons morals

Tant el protagonista com la seua parella, Carol, són el prototip de família construïda sobre els principis del masclisme més radical. «A ell, la seua dona només li importa per a lluir-la (com el cotxàs que condueix o la mansió que s'ha comprat o els quadres que adquireix) –apunta Usó–, i ella es val d'aquesta actitud per a portar

una vida de luxe i alternar amb l'elit social. Són dues formes de legitimar aquest masclisme patriarcal, que és una més de les manifestacions d'aquesta ideologia de l'èxit». L'escriptor remarca que en la novel·la s'exposen els fets, però no es jutja els personatges: «En tot cas, ni jo ni el narrador els jutgem –continua–. Els lectors, en canvi, sí que poden fer-ho, i amb tota la llibertat del món».

De fet, el relat de les peripècies de Maties és una invitació a replantejar-se el món. Per a l'autor, les seues novel·les plantegen interrogants, però no donen respostes i, per tant, descarten qualsevol lliçó moral: «La meua pretensió no és advertir de res, perquè no soc ningú per a donar consells ni previndre sobre res. Aspire únicament a plantejar la història d'algú que es deixa portar per aquesta lògica i intentar explicar-la de la millor manera possible. Amb tants matisos com calga i tantes derivades com crega necessàries. Però, les conclusions, les haurà de traure el lector».

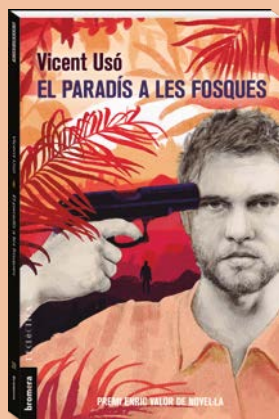
Secrets de família

Tanmateix, la vida de Maties no es redueix a perseguir l'èxit a qualsevol preu. A través de sa mare, el passat fosc de la família, els secrets que han modelat la seua vida, es materialitzaran de forma sobtada i ningú podrà controlar-ne els efectes devastadors. «En el fons, els silencis i les mentides en què ha viscut la família, sense que suposen una justificació del comportament de Maties, sí que ajuden a comprendre per què actua com actua –explica Usó–, la trama familiar em

El paradís a les fosques

Vicent Usó

Bromera, 2018

serveix per a posar en context el personatge i donar-li profunditat, tant a ell com a la història que explique. M'agrada no quedar-me en la superfície de la història i mirar sota l'aigua per veure què hi ha més avall, d'on venen els personatges i, a partir d'ací, fer més entenedor el seu paper, les seues decisions.»

«M'agrada no quedar-me en la superfície de la història i mirar sota l'aigua per veure què hi ha més avall»

«La ideologia de l'èxit a qualsevol preu suposa una pèrdua de valors d'una magnitud que encara ara no sé si hem calibrat del tot –afig–. De fet, avala que tot allò que pugues pagar és legítim que ho compres: tant se val si parlem d'objectes com de persones. La vida humana es considera en termes de mercat i, per tant, es pot comprar i vendre.» No és senzill, però el lector acabarà posant-se en la pell de Maties, un personatge que segueix al peu de la lletra aquesta filosofia.

Una història realista

La història de Maties Passera demanava una documentació a fons abans de començar el projecte. No només sobre pràctiques comercials, sobre ciutats com Jakarta o sobre espionatge industrial, sinó també sobre l'estil de vida que porten els empresaris i comercials com Maties, cercadors de l'èxit rotund. «Encara que hages buscat informació i hages previst

un determinat tipus de personatges, a aquests, en el fons, els vas coneixent a mesura que vas escrivint, que vas creant-los –explica l'autor–. El cas de Maties no ha sigut diferent. A mesura que vaig anar convivint amb ell, vaig descobrir nous matisos, noves possibilitats que vaig intentar desenvolupar per a aconseguir un personatge més redó, més complet, més creïble.»

Per això, encara que alguns dels esdeveniments de la novel·la ens puguen recordar pel·lícules emblemàtiques o ens sembla que s'allunyen de la realitat, la veritat és que, en aquesta ocasió, la ficció no la supera: «Tota aquesta parafernàlia organitzada de drogues, prostitutes, festes secretes i jocs al límit està present en la novel·la com una expressió més d'aquesta situació que vull retratar. Però, malauradament, no és el fruit de la imaginació desbordada del novel·lista –explica Usó–, sinó que, amb altres formes, ha estat present en el nostre entorn sense que, excepte en comptades ocasions, en fórem conscients. I aquest és el drama, a la fi, que per més que sembla mentida, tot el que explica la novel·la va ocórrer de veritat.»

Vicent Usó (Vila-real, 1963) és un escriptor ben consolidat, guanyador de premis com el Fiter i Rossell al Principat d'Andorra, l'Andròmina de Narrativa i l'Alfons el Magnànim de València. També ha sigut dues vegades finalista del Premi Sant Jordi de Novel·la. A més, fa col·laboracions en mitjans de comunicació i guions per a teatre i televisió.

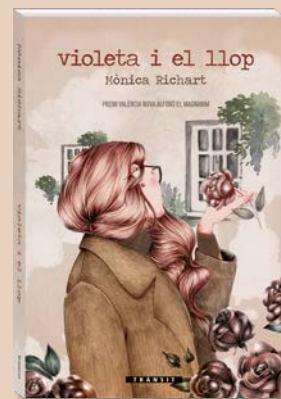
El paradís a les fosques, Premi Enric Valor de Novel·la, és la història d'una família en què els silencis han pesat massa i durant massa temps, però també una crida a reflexionar sobre l'èxit i el preu que estem disposats a pagar per aconseguir-lo.

Vicent Usó ens mostra la cara oculta de l'èxit en una novel·la on el protagonista està disposat a tot per ascendir socialment.

Foto: Enric Fomer

violeta i el llop

violeta i el llop
Mònica Richart
Bromera, 2018

Mònica Richart s'estrena com a novel·lista amb *violeta i el llop*, una obra tendra i, alhora, irònica que desplega un ventall de personatges inoblidables i carismàtics i que va ser guardonada amb el Premi València Nova Alfons el Magnànim de Narrativa en valencià.

L'obra està protagonitzada per Pep, un jove que arriba al Regne Unit amb l'esperança de desenvolupar una carrera com a traductor. Però, ben prompte, s'adona que les coses no eren tan fàcils com esperava. Només troba una habitació al pis d'Oscar, un individu misteriós i poc amable que comparteix casa amb una jove encara més enigmàtica, Violeta. La trobada amb aquesta persona tan singular canviarà per complet la vida de Pep. A continuació, us oferim un tast de la novel·la.

«—Tu havies estimat així abans? —ho va preguntar amb la boca arrimada al pit d'ell, amb poca veu i una vocalització mínima, conscient que no era bona idea fer aquella pregunta i, al mateix temps, segura que no se'n podria estar. Somreia amb el gest entremaliat d'un infant que han enxampat engolint sense permís l'arnadí per al diumenge, però no gosava mirar-lo a la cara.

Eren les huit del matí d'un diumenge fred d'hivern. Feia una estona que Violeta s'havia despertat i, incapaç de tornar a adormir-se, s'havia dedicat a mirar-se'l i a pensar. Què tenia que li feia vindre aquell nus terrible a la panxa quan el veia adormit? Com havia arribat a voler-lo d'una manera tan crua? Tenia el cap damunt del seu pit i l'acaronava de manera absent amb les puntes dels dits. Ell no semblava adonar-se'n, i va obrir un ull

pesadament i somrigué de manera ambivalent abans de tornar a tancar-lo.

Va estar una estona rumiant si es donava per satisfeta.»

[...]

«violeta no és ordinària. a voltes diu que li sembla que ve d'un altre planeta, però el llop s'hi oposa: cap planeta no hauria pogut fer naixen una criatura tan especial. no li agrada que la toquen els desconeguts. el llop, per això, sap que és un gran honor que li agafe la mà quan té por. violeta té por sovint: quan trona, quan hi ha molta gent en un lloc, quan troba moltes majúscules juntes (no li agraden gens, les majúscules, com tampoc no li agraden les olors fortes ni portar texans ni les mentides ni que la gent es fique pel mig quan fa fotografies), quan algú passa l'aspiradora, quan se li acosta un gos o una abella, quan l'han de punxar...

»i, així i tot, violeta és valenta, immensament valenta, perquè viu en un món ple

de trons, gent, majúscules, abelles, aspiradores, gossos i injeccions i cada dia per a ella és una batalla que sempre guanya, encara que no sempre ho sap. es mira aquell món terrorífic amb uns ulls grans i curiosos, plens de vida i de preguntes, i gaudeix de les coses més senzilles, les coses que sovint la gent ignora: l'horitzó, donar corda a una capsa de música, el goig de prémer el botó de la càmera, els núvols del crepuscle, la textura de la mel.

»a voltes parla molt i a voltes no parla gens. si una cosa l'apassiona, te'n conta cada detall. i en sap molt: en sap més que ningú. hi ha dies, tanmateix, en què no té ganes de parlar. i no passa res. el llop sap que tornarà a parlar quan estiga preparada. i li agrada mirar-la callada i pensadora tant com li agraden els somriures que fa d'orella a orella, amb els ulls molt oberts i les galtetes ben amunt, quan xafa les fulles seques i fan crec-crec o quan encén un ciri d'oloreta i li fa cosquerelles el nas o quan juga amb les notes greus del piano.»

Foto: Iris Richart

Mònica Richart s'estrena com a novel·lista amb una obra tendra protagonitzada per una jove enigmàtica.

Guanyar el temps que ens queda

Quan em jubilaré
Tobies Grimaltos
Bromera, 2018

Josep A. Fluixà ■

És evident que qualsevol persona que es trobe en uns circumstàncies semblants a les de l'autor s'hi sentirà més identificada, però el llibre de Tobies Grimaltos, *Quan em jubilaré*, no és cap guia orientativa, ni molt menys, cap llibre d'autoajuda per a afrontar la vellesa. De fet, és un llibre molt vitalista i, per això mateix, de lectura recomanable per a totes les edats, encara que és cert que els qui estan a prop de la jubilació no podran evitar fer reflexions semblants a les de l'autor i, amb tota seguretat, establiran, també, una relació de les tasques prioritàries o pendents que pensen fer realitat quan deixen de patir l'obligació del treball diari.

«Hem de guanyar
el temps que
ens queda des d'ara,
des del present
en què vivim»

Però els lectors joves –o més joves que l'autor–, amb la perspectiva de la jubilació encara llunyana, hi descobriran unes reflexions molt oportunes sobre el pas del temps. Centrades, sobretot, en com deixem passar dia a dia, per compromisos i obligacions que sovint no sabem ben bé com hem acabat agafant, aquelles aficions i aquells desitjos modestos que, en realitat, són els que ens fan feliços. La conclusió lògica és molt evident, encara que l'autor, Tobies Grimaltos, no la formula en cap moment: cal començar a fer ja allò que volem i no esperar a un temps futur més favorable, el qual no estem segurs

de si vindrà. Per tant, hem de guanyar el temps que ens queda des d'ara, des del present en què vivim.

En aquest aspecte, el llibre de Tobies Grimaltos sí que ens ofereix algunes pistes i orientacions sobre què podem fer amb el pas de les hores i els dies. I ho fa amb un llenguatge molt senzill i àgil, com si es tractara d'una conversa amb els lectors. Però no per això el llibre deixa de tindre la profunditat i la complexitat d'una obra literària que podríem adscriure al gènere de l'assaig. Les seues idees, desitjos i il·lusions, els podem compartir o no. Jo, per exemple –com que em trobe en una situació molt semblant a la seua, a menys d'un any de la jubilació–, compartisc al cent per cent la seua primera proposta: «Una de les coses que més m'atrau de la idea d'estar jubilat és poder dedicar més temps (molt de temps) a llegir i a escriure». També aspire, com Tobies, a poder fer tranquil·lament barrets pel carrer, sense mirar a tothora el rellotge per si faig tard i no complisc l'horari laboral. I desitge, també, bambar pel carrer i per la ciutat sense cap objectiu definit. Però, per contra, l'eixida esportiva en bicicleta, li la deixe per a ell sol.

Filosofia de la vida quotidiana

Naturalment, no es pot estar d'acord amb tot. Però, precisament, aquesta discrepància és la virtut de tot bon assaig, de tota conversa o lectura que enriqueix el lector, que el fa pensar. Per això, *Quan em jubilaré*, és un llibre de lectura amable

i amena. Tobies Grimaltos ens parla en primera persona de temes molt diversos: del seu treball a la universitat, del gust pel bricolatge, de la il·lusió per viure en un poble menut, de la vida social als centres de jubilats i els jocs de cartes com el truc, de l'hora de l'esmorzar als bars als pobles, de la vida en família i de com serà aquesta quan arriben els nets, els passejos matiners amb algun amic, etc. Tampoc, no s'oblida de la Filosofia, la matèria a la qual ha dedicat la seua vida professional. De fet, com ha dit Gustau Muñoz, el llibre de Tobies ens parla d'una «filosofia de la vida quotidiana [...], molt personal, però alhora plena de ressons col·lectius i en la qual molts es podran reconèixer».

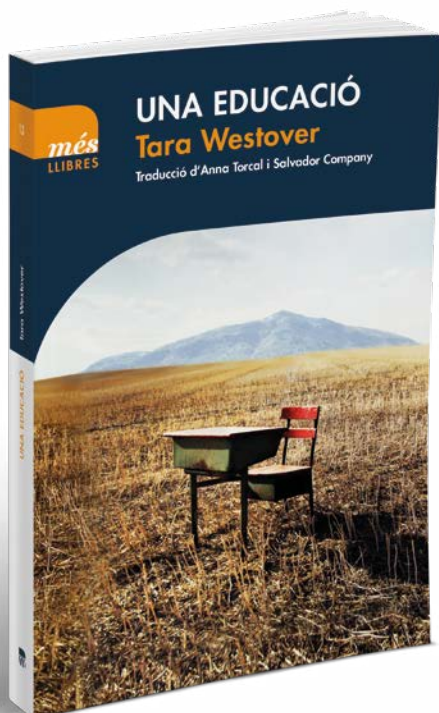

Foto: Pere Fuster

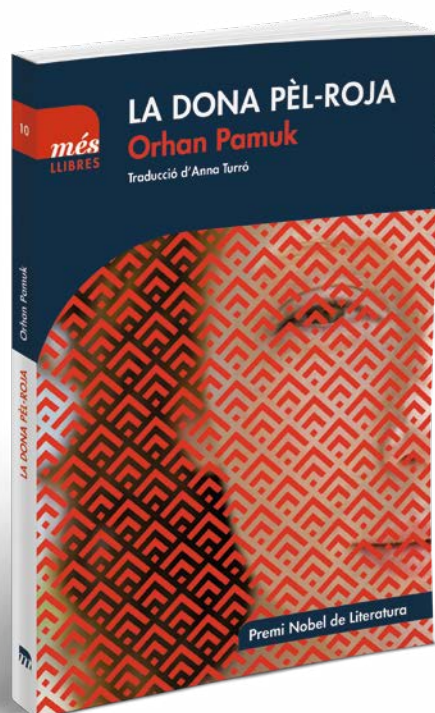
Quan em jubilaré, de Tobies Grimaltos, és una obra que aborda amb optimisme una etapa de la vida que també cal gaudir.

A NADAL, MÉS LLIBRES EN CATALÀ, SI US PLAU

«Unes memòries magnífiques... El viatge de Westover des d'un racó remot de l'Oest americà fins a un dels grans temples mundials del saber és extraordinari, però aquest triomf educatiu tindrà un cost terrible per a les seves relacions familiars.» *The Times*

La novel·la més seductora del Nobel Orhan Pamuk

«Una versió moderna i fascinant del mite d'Èdip.»
The Herald

Les dones sempre hi han estat

Acompanyant el que ja es defineix com la quarta onada del feminisme, ha condit l'exemple d'investigar, divulgar i reivindicar les dones que han realitzat aportacions significatives a tots els camps del saber, des de l'antiguitat fins als nostres dies. Les iniciatives que fan realitat aquesta demanda es multipliquen: jornades específiques per a incloure biografies en Viquipèdia, dies D com l'11defebrero.org, cicles de xarrades i exposicions o monografies i llibres divulgatius per a totes les edats. En aquest punt, trobem exemples com l'aclamat *Cortes de bona nit per a nenes rebels* i la sèrie *Mujeres* d'Isabel Ruiz, sorgits a través de projectes de *crowdfunding*, i altres de més a prop com *Dones valencianes que han fet història* (Bro-mera) i *Dones que contenen històries d'ací* (Vincle), manuals exprés de feminisme i propostes variades per a gust de tots els públics. Benvingudes. Gaudim-les! Són una bona notícia, un pas fonamental i de justícia. Que ens arriben aquests noms i les fites assolides. Perquè, com assenyala la investigadora Ana López Navajas, una història que es diga universal sense les aportacions de les dones és una estafa. És una història incompleta. Com ho és confondre allò masculí amb allò humà, com apunta l'escriptora Laura Freixas.

Cultura contra l'oblit

Traure-les de l'oblit és el primer pas, però el camí a recórrer és més llarg. I cal fer-lo

com més de pressa millor, ja que portem segles de retard. El lloc que mereixen no pot quedar-se en llibres monogràfics, subapartats en textos escolars, addendes d'enciclopèdies... Necessitem integrar aquestes protagonistes en la història universal de què formen part. I continuar investigant (i finançant) per a bussejar entre tota classe de vestigis, siguin pintures en coves rupestres, manuscrits, construccions o cants.

Algunes dones extraordinàries aconseguiren notorietat i reconeixement dels seus contemporanis. Les seues obres, i amb elles els seus noms, però, foren suprimides pels escriptors de la història. Silenciades i oblidades fins a fer-nos creure que no hi havien participat. Fins a fer-nos assumir que les dones, creadores, han aparegut fa quatre dies. Una falta de referents de la qual hui patim els efectes i que tantes ja sofriren abans, pensant-se com a casos singulars i sense poder resseguir el rastre de les seues antecessores.

Qui agafa ara eixe testimoni, de reescriure la història, hauria de parar molta atenció a la manera de contar. Dins d'aquesta voràgine, són constants les referències a «la primera dona que...». Un recurs útil, en principi, que fascina i crida l'atenció. Però que comporta un perill: remarca l'excepcionalitat (no sempre real) i pot dur a la confusió si no es proporciona el context adequat. Per exemple, a l'extraordinària Christine Pizan (1364-1430), defensora

Mireia Capsir i Maiques ■

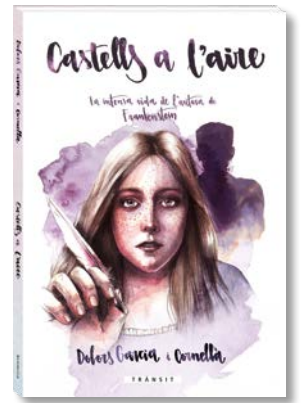
dels drets de les dones, se la descriu com la primera escriptora professional de la història. Efectivament, sembla que va ser la primera que va viure de la professió, però hem d'aprofitar cada oportunitat per a insistir en el fet que, d'escriptores, n'hi havia molt abans. La princesa Enheduanna (2300-2255 aC) és l'autora d'*Exaltació a Innana*, la primera obra amb autoria coneguda, Safo de Lesbos (650 aC-580 aC), les trobairitz occitanes com Beatriu de Dia, les poetes andalusines, la japonesa Murasaki Shijibu, autora d'una de les grans novel·les de la literatura universal... I els exemples es repeteixen en totes les disciplines.

Després del primer pas

Contem-les. Fem un pas més i posem en perspectiva aquestes dones i les seues obres. I completem una història universal autèntica. És l'hora que tots els agents implicats en la difusió i divulgació de coneixements, des de les administracions fins als mitjans de comunicació, passant per universitats i sistema educatiu, editorials, museus, entitats culturals, sàpien quedar-se al marge de modes i comprometre's a realitzar la seua funció de manera coherent, honesta i justa. És el moment d'aprofitar aquesta quarta onada per a executar, per fi, la merescuda reparació a les dones que sempre hi han estat. És l'hora de (re)conèixer-les.

Mary W. Shelley: una vida de novel·la

Castells a l'aire
Dolors Garcia i Cornellà
Bromera, 2018

Si heu llegit alguna vegada *Frankenstein o el modern Prometeu*, sabreu que la vida del doctor fictici estava sembrada de drama, de tragèdies i de pèrdua, però també d'alegries massa breus que suposaren una lleu alenada de vida en una existència plena de tristesa i de dolor. El que potser no sabeu és que la vida de la seua autora, Mary Wollstonecraft Shelley, va ser, fins i tot, més intensa que la del personatge que la va fer famosa.

Una jove atípica

Educada en un ambient intel·lectual, progressista i obert, Shelley –nascuda Godwin– es va caracteritzar sempre per tindre unes idees molt avançades al seu temps, a més d'una gran sensibilitat literària i d'una curiositat infinita. Esperonada per son pare, des de ben jove va poder desenvolupar el talent innat per a l'escriptura i, també, per a la reflexió i el pensament, participant en les tertúlies literàries que s'organitzaven periòdicament a sa casa i demostrant una intel·ligència sagaç. En aquella època, no era gens freqüent que els intel·lectuals accediren a escoltar les teories sobre ciència, filosofia o religió que postulava cap dona, i menys una de tan jove, però Mary va saber fer-se escoltar, fidel a les idees feministes i revolucionàries que va heretar de la mare, la filòsofa feminista Mary Wollstonecraft.

D'aquesta manera, Shelley va decidir viure segons els seus principis, encara que aquests xocaren frontalment amb la moral

de l'època. L'escriptora creia en el feminisme, en l'amor lliure i en el dret a construir-nos la vida que volem i deslliurar-nos dels lligams socials de classe i estatus. Per això, no va dubtar a iniciar una relació sentimental amb Percy Bysshe Shelley, un dels tertulians que assistien habitualment a les reunions que organitzava el pare de Mary, malgrat que el poeta estiguera casat. Ambdós, junt amb la germanastra de Mary, Claire Clairmont, van viure i viatjar junts per tot Europa, fet que va suposar un escàndol i els va condemnar a l'ostracisme social.

«Castells a l'aire
ens acosta la part més
íntima i desconeguda
d'aquesta autora
revolucionària
que va suposar
un punt d'inflexió en la
història de la literatura
escrita per dones»

El pes de la pèrdua

Tanmateix, Mary no només va haver d'enfrontar-se a la censura dels seus contemporanis. A més a més, va viure envoltada per la pèrdua: primer de la mare, en donar a llum; més tard, de la parella, la mort de la qual no va poder superar mai;

i, finalment, dels seus propis fills. Aquestes desgràcies van marcar la seua trajectòria vital i la foscor va impregnar molts dels seus escrits.

En *Castells a l'aire*, Dolors Garcia i Cornellà ens ofereix una biografia novel·lada de l'apassionant vida de Shelley, una obra que barreja realitat i ficció per tal d'acostar-nos la part més íntima i, de vegades, desconeguda d'aquesta autora revolucionària que, mitjançant els seus textos i el seu model de vida, va posar no només la primera pedra del gènere de la ciència-ficció –del qual *Frankenstein* seria el primer exponent–, sinó que també va suposar un punt d'inflexió en la història de la literatura escrita per dones i des d'un punt de vista genuïnament femení i progressista.

Foto: Aleix Cabarrocas

Dolors Garcia i Cornellà ens ofereix una biografia novel·lada de l'apassionant vida de Mary W. Shelley, autora de *Frankenstein*.

Les donasses demanen pas

Dones valencianes
que han fet història

Sandra Capsir i Maria Viu

Il·l. de Naranjalidad, Eli M. Rufat,
Raquel Carrero i Tres Voltes Rebel
Bromera, 2018

Explica Ana López-Navajas, experta en coeducació i una de les investigadores que més ha contribuït a la visibilització de les nostres predecessores que «si no tenim present la genealogia del coneixement científic, cultural i artístic produït per les dones, tots –dones i homes– perdrem referències i saber». Ella, junt amb altres, fa anys que rescaten noms de dones que han fet contribucions essencials a la història de la humanitat. L'objectiu és donar-les a conèixer, posar-les a l'abast de la ciutadania per completar una història, la del saber, que fins ara s'ha escrit només des d'una perspectiva androcèntrica. Fer-ho és realment urgent. La mateixa López-Navajas va analitzar 113 manuals procedents de tres editorials que s'usen en l'ESO. El resultat és eloqüent: només un 12,8% dels referents que apareixen en els llibres de text són femenins.

Invitació a la descoberta

Per això té un valor especial que Bromera acabe de publicar *Dones valencianes que han fet història*, un llibre en clau juvenil que recopila de forma senzilla i entenedora la vida de 30 dones que van nèixer o viure en territori valencià i que, a pesar de les contribucions respectives a les seues disciplines, han quedat emmudides per la llosa de l'oblit. De l'empresària Vírria Acte a la jugadora de bàsquet Ana Montañana, passant per sor Isabel de Villena o Lucrezia Bori, aquesta obra és una invitació a la descoberta. Podrem saber qui fou la

primera dona universitària valenciana; o endinsar-nos en la vida d'una artista extraordinària com Manuela Ballester; o saber qui és la DJ que tots els promotors musicals volen tindre a les seues sales.

«Aquest llibre és
singular perquè parla
de les nostres dones,
d'aquelles en què
cap altra gran editorial
no es fixarà»

Dones valencianes que han fet història és, en molts aspectes, un llibre que segueix l'estela de *Contes de bona nit per a nenes rebels*, una recopilació d'històries de vida que ha esdevingut un *best-seller* mundial. La disposició del llibre i l'estètica de les il·lustracions (magníficament realitzades per Raquel Carrero, Naranjalidad, Eli M. Rufat i Tres Voltes Rebel) remet obligatòriament a l'obra d'Elena Favilli i de Francesca Cavallo.

Aquella obra, que va nèixer com un projecte editorial de xicoteta escala, ha mutat en un èxit colossal que moltes altres editorials han volgut replicar. D'un temps ençà, obres monogràfiques sobre escriptores, pintores, científiques... han inundat les prestatgeries de les llibreries, configurant –tot s'ha de dir– una mena de *star system* femení gairebé canònic. No hi falten mai Madame Curie, Frida Kalho o Amelia Earhart. A força

de repetir referents, la proposta ha perdut originalitat editorial.

En femení i en valencià

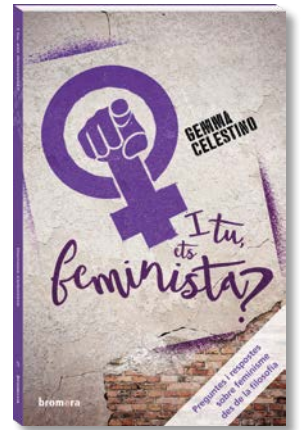
Dones valencianes que han fet història és, en canvi, completament singular. Ho és perquè parla de les nostres dones, de les dones valencianes, d'aquelles en què cap altra gran editorial no es fixarà. Perquè tan important és disposar de referents femenins globals com recuperar la memòria d'aquelles que, per proximitat geogràfica, sentim més properes. Pretendre reconstruir la genealogia femenina sense elles és com intentar fer un pa sense farina. *Dones valencianes* és una esmena a un relat històric que, en la mesura que oblidava el cinquanta per cent de la població, resultava parcial i incomplet. Perquè el nostre país, sí, ha donat grans homenots; però també grans donasses que cal començar a divulgar.

Sandra Capsir i Maria Viu recuperen la memòria de trenta dones que marcaren la nostra història.

Llegir ens farà lliures (a tots)

I tu, ets feminista?
Gemma Celestino
Bromera, 2018

Marta Meneu-Borja ■

El feminisme està de moda. És evident. No més cal observar els aparadors de les multinacionals de roba per a veure que, ara, la igualtat entre els homes i les dones ven. Està de moda. Es du. Això ha provocat un intens i ampli debat. Obviant (si es pot) la comercialització d'una lluita i les campanyes de màrqueting buides de contingut, cal admetre que el feminisme experimenta hui en dia un auge molt positiu. Però parlar de «moda» molesta perquè implica un sentit caduc, pas-satger i volàtil·l. Tanmateix, si ens parem a pensar, el fet que estiga de moda també té els seus avantatges, i hem d'aprofitar-los, clar. El feminisme està arribant a sectors de la societat que potser no s'haurien interessat per aquesta lluita en un altre context. Però dur un missatge en una camiseta, per molt que Fuster diguera que només amb dir *bon dia* ja es fa literatura, no és suficient, ni molt menys. Ser feminista implica tindre inquietud per la deconstrucció dels valors patriarcalcs que, malauradament, tots hem rebut. Implica haver de llegir. Llegir per a descobrir noves realitats possibles.

Moda editorial?

També s'ha parlat de moda del feminisme en el mercat editorial. És evident que ara es publica molta més literatura d'aquesta classe que adés. Si ens centrem en l'assaig feminista, observem que és difícil iniciar-se amb *El segon sexe*. Amb la societat de masses, tot es democratitza. La literatura també. Un bon exemple és l'autora Chimamanda Ngozi Adichie i els tres llibres breus que ha publicat. Certament, són els primers llibres

que deixa quan un amic em transmet la seua intenció d'iniciar-se en la lectura feminista.

«Necessitem llibres que posen les demandes feministes a l'abast de tothom. El llibre de Gemma Celestino serà la llavor per a continuar llegint, potser fins a arribar a *El segon sexe*»

Iniciar-se en el feminisme

Però amb les cinquanta-cinc pàgines de quartilla de *Tots hauríem de ser feministes*, un no es deconstrueix ni de bon tros. Aquests tipus de llibres són una iniciació. També el llibre *I tu, ets feminista?* de Gemma Celestino, per exemple, és una altra manera, però quina iniciació més interessant! Entre més de dues-centes pàgines, l'autora estructura el llibre en preguntes i les respon, com s'indica en el subtítol, des de la filosofia. Explica conceptes com el de les ulleres liles, la interseccionalitat o el feminisme mateix. Parla del sostre de vidre, les quotes, el llenguatge, la manca de referents, la violència, la pornografia, l'avortament, la transsexualitat...

«La filosofia es pregunta el perquè de qualsevol cosa», explica Celestino

en la introducció. I apunta una idea molt interessant: les qüestions que es fa el feminisme ja han sigut tractades, però només per una part de la societat. «La societat en general continua fent cas omís d'allò que el feminisme denuncia». La importància d'aquests llibres és fer que el feminisme pugui arribar a tothom. Un exemple són les aules. Igual que ens expliquen la lluita burgesa contra l'Antic Règim o la lluita del proletariat en la Revolució Industrial, també hauria de tractar-se la lluita feminista. Els mestres necessiten informació per a tractar el feminisme a classe. Necessitem llegir per a deconstruir-nos. Necessitem llibres que posen les demandes feministes a l'abast de tothom. El llibre de Gemma Celestino serà la llavor per a continuar llegint, potser fins a arribar a *El segon sexe*. Al capdavall, llegir ens farà lliures, a tots, no?

I tu, ets feminista?, de Gemma Celestino, planteja que el feminisme és cosa de totes... i de tots.

Assegura't l'èxit de les proves!

Descobreix tots els recursos que ofereix *De dalt a baix* per al docent i per a l'alumnat:

- Solucionaris de totes les activitats del llibre.
- Recursos sonors i audiovisuals.
- Dictats locutats.
- Activitats digitals autocorrectives.
- Models complementaris de proves per nivells amb solucionaris i àudios.
- Guia amb estratègies de treball per a aules heterogènies.
- Ferramentes de suport per a treballar la llengua oral.
- Material per a la preparació de les proves en classe o de manera individual.

Materials aptes per a la preparació de les proves de:

cieaCOVA

EOI
ESCOLA OFICIAL D'IDIOMES

Més informació: www.bromera.com/dedaltabaix

Ecologia en clau d'humor

L'os polar
se'n va anar a la platja
Valentín Coronel
Il·l. de Sergi Càmara
Bromera, 2018

Míriam Salvador ■

«Aquest llibre s'ha escrit per a persones com tu, gent curiosa que encara creu possible canviar el món des del coneixement i l'optimisme». Així comença *L'os polar se'n va anar a la platja. Ecologia per a animals despistats*, el primer títol de la col·lecció «L'opinió divergent». Al llarg de quatre capítols i ajudat de les divertides il·lustracions de Sergi Càmara, l'autor, Valentín Coronel, proporciona als lectors i les lectores consells sobre ecologia i els encoratja a descobrir altres formes de cuidar el nostre planeta amb un llenguatge clar i entretingut però, alhora, rigorós.

Aprendre des de la diversió

Les situacions quotidianes, les pel·lícules o els diàlegs són alguns dels recursos que l'autor utilitza amb ironia i humor perquè el lector o la lectora, a qui es dirigeix en tot moment, compregui conceptes d'ecologia que, normalment, els joves troben massa complexos o avorrits en els llibres de text. En el primer capítol, per exemple, usa *El Rei Lleó* i el sushi per a descriure com funcionen els ecosistemes i en què consisteix la biodiversitat.

El text de Coronel esdevé una manera divertida d'aprendre a preservar el nostre entorn i de despertar la consciència ecologista dels adolescents. Al final de cada capítol trobem els «consells per a despistats», on ens conta què podem fer per a dur un estil de vida respectuós amb el medi ambient. A més, en tots acaba animant els joves a escriure les seues pròpies recomanacions.

El llibre inclou un «Glossari per a despistats», on es defineixen termes clau que apareixen al llarg del llibre. Conceptes com *antroposfera*, *biodegradable*, *desenvolupa-*

ment sostenible o *mantell freàtic* s'expliquen de forma col·loquial i pròxima als lectors.

«El text de Coronel esdevé una divertida manera d'aprendre a preservar el nostre entorn i de despertar la consciència ecologista dels adolescents»

El compromís amb l'actualitat

La col·lecció «L'opinió divergent» continuarà en 2019 amb una altra obra de Coronel, titulada *Geografia per davall del melic*, que explorarà el tema de la sexualitat. Aquesta no és la primera vegada que Bromera aposta pel foment de l'esperit crític i per l'actualitat en els seus llibres. Ja ho va fer en 2006 quan va impulsar la col·lecció «El Nord», que inclou obres de no-ficció adreçades als joves que tracten temes actuals i combinen l'amenitat amb el rigor. Aquests reflexionen sobre qüestions com l'economia sostenible, la política, el *bullying*, les drogues, les relacions sexuals o l'ecologia de la mà d'autors valencians, com Enric Senabre o Maria Josep Picó, i d'internacionals, com és el cas d'Aidan Macfarlane o Ann McPherson.

Una eina perfecta per al professorat

L'os polar se'n va anar a la platja esdevé

un gran aliat per al professorat en assignatures com Ciències de la naturalesa o Biologia. No només perquè pot ser una lectura del currículum que ajude els estudiants a assimilar conceptes complicats, sinó també perquè es pot convertir en una ferramenta de suport per als docents a l'hora d'explicar qüestions que de vegades l'alumnat no acaba d'entendre amb els llibres de text.

A més, podem aprofitar la lectura del llibre per a proposar activitats que fomenten conductes respectuoses amb el medi ambient. Per exemple, s'hi pot fer una pluja d'idees per a completar els capítols del llibre amb consells propis. L'alumnat es pot posar per grups per a redactar les recomanacions amb un to divertit i original, igual que fa l'autor. Després es pot confeccionar un mural amb totes les propostes, publicar-les com un article en el blog de la classe o redactar un «Manual ecologista per a despistats». Les possibilitats són infinites.

Il·lustració: Sergi Càmara

XXX Premis Literaris Ciutat d'Alzira:

celebrem 30 anys de literatura

L'humor de la periodista Maria Fuster, acompanyada pel grup valencià Urbàlia Rurana, la gran assistència d'autoritats –entre les quals es trobaven el president de la Generalitat Valenciana i el conseller de Cultura i Educació– i l'entusiasme de les prop de huit-centes persones que es van aplegar a la gala de lliurament dels XXX Premis Literaris Ciutat d'Alzira van fer que el trenta aniversari d'aquesta cita literària fora un esdeveniment inoblidable en la història del certamen.

L'escriptora i artista plàstica Anna Moner va ser la guanyadora del XXX Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira amb *La mirada de vidre*, una obra en què s'entremesclen ocultisme i investigacions científiques poc ortodoxes, amerada de les atmosferes tènues i seductores que caracteritzen la prosa de l'autora.

El XXIV Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General ha sigut per a *Las moléculas de la vida*, de David González Jara, un llibre dedicat a la bellesa i la complexitat d'allò minúscul: els àtoms i les molècules engendradores de vida. Mentre que Lourdes Toledo ha sigut distingida amb el XX Premi d'Assaig Mancomunitat de la Ribera Alta per *Amèrica endins*, un assaig que constitueix un mosaic ple de revelacions enmig d'un xoc cultural viscut amb serenitat i, sobretot, amb humor. Es tracta, a més a més, de la primera vegada que l'obra d'una dona és reconeguda amb aquest guardó.

Alba Fluixà és la guanyadora del XIII Premi de Poesia Ibn Hafaja per *Galeria d'incerteses*, un poemari que, a través d'una galeria d'instantos poètics de gran plasticitat, intenta transmetre una visió particular del món on les paraules i les imatges es fusionen. El XIII Premi de Teatre Ciutat d'Alzira Palanca i Roca ha sigut enguany per a Toni Cabré per *Okupes particulars*, una obra amb diàlegs ràpids i irònics, esquitxada amb tocs d'humor i que fa evolucionar els protagonistes per tal que descobrisquen els racons amagats de la seua realitat.

Per la seua banda, Vicent Dasí ha rebut el XXIII Premi Fundació Bancaixa de Narrativa Juvenil per *Doc Doggie. Unitat de Medicina Estrambòtica*, una novel·la que s'escapa de les convencions de gènere i que inclou nombrosos homenatges a sèries de televisió i pel·lícules de terror que formen part de l'imaginari popular.

Martín Piñol ha guanyat el XXIII Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre amb *Superbagues*, que presenta de manera molt original una història de superherois que lluiten per defensar una alimentació saludable. Per últim, el III Premi Internacional Enric Solbes d'Àlbum Il·lustrat Consorci Ribera i Valldigna ha sigut per a Seta Gimeno per *Nina*, un llibre tendre que reflexiona sobre l'estima pels animals domèstics.

Vora huit-centes persones es van reunir de nou a Alzira per a gaudir d'una vetlada literària que celebrava la 30a edició.

Els huit guanyadors de la nit, que veuran publicades les seues obres a la primavera, van posar amb el trofeu dissenyat per Manuel Boix.

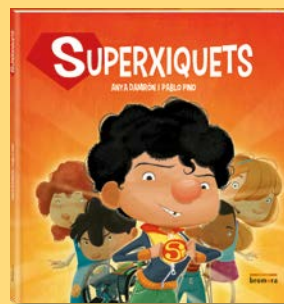

Maria Fuster va conduir la gala amb agilitat i humor, acompanyada pel grup valencià Urbàlia Rurana.

Escriptors, representants polítics i altres personalitats del món de la cultura i del llibre van assistir a la gala dels Ciutat d'Alzira.

Aprenent de les diferències

Superxiquets
Anya Damirón
Il·l. de Pablo Pino
Bromera, 2018

La xiqueta huracà i el xiquet esponja
Ilan Brenman
Il·l. de Lucía Serrano
Bromera, 2018

Si alguna cosa tenen en comú *La xiqueta huracà i el xiquet esponja* –d'Ilan Brenman i la il·lustradora Lucía Serrano– i *Superxiquets* –d'Anya Damirón i l'il·lustrador Pablo Pino–, dues de les apostes principals de Bromera per a aquesta temporada, és que ambdós àlbums il·lustrats ens mostren amb humor que les diferències entre les persones no ens allunyen, sinó que ens enriqueixen.

Intel·ligents i divertits... però de maneres molt diferents

Ilan Brenman, autor dels èxits *Les princeses també es tiren pets* i *El llibre secret de les princeses també es tiren pets*, entre altres, ens presenta una història molt divertida i amb la qual tots ens podem sentir identificats, acompanyada, a més a més, per les tendres il·lustracions de Lucía Serrano.

Qui no té un amic, una germana, un nebot o una filla que no pot estar-se quiet un segon, que salta d'una activitat a una altra sense parar i que, si estiguera immòbil més d'un minut, moriria d'avorriment? Això és el que li passa a la xiqueta huracà,

que està plena d'energia i contagia tothom amb la seua efusió i alegria.

«Ambdós àlbums il·lustrats ens demostren amb humor que les diferències entre les persones no ens allunyen, sinó que ens enriqueixen»

El xiquet esponja, en canvi, és molt tranquil·l. També un poquet tímid però, sobretot, molt reflexiu i observador. Ho fa tot amb molta cura i sempre es fixa en els detalls. Els dos són molt intel·ligents, però encaren la vida de maneres molt diferents. Per això, es podria pensar que la seua trobada seria un cataclisme, però res més lluny de la realitat: en conèixer-se, ell aprendrà a fer volantins i a ser més atrevit; i ella, per la seua banda, a calmar-se, a observar i a imaginar.

Superherois sense capa

En la mateixa línia d'aprendre de tots aquells trets que ens fan diferents i especials, *Superxiquets* ens conta la història d'Ivan, un xiquet que sempre ha somiat de convertir-se en un superheroi i que, per això, està decidit a trobar el seu superpoder, ja que ha comprovat que, per exemple, no pot volar ni escalar, com fan alguns dels seus personatges preferits.

Tanmateix, a poc a poc, anirà descobrint que no tots els superherois

porten capa i que, de fet, l'envolta gent amb poders extraordinaris, de la qual cosa, fins ara, no se n'havia adonat: persones que poden pintar sense usar els braços o jugar a bàsquet sense moure les cames i xiquetes que poden llegir amb les mans o que poden vestir-se utilitzant només un braç!

Prompte, descobrirà que aquests superpoders són molt millors que els que tenen els herois dels còmics i les pel·lícules, i decidirà obrir el seu cor a aquests amics amb habilitats impressionants i capaços de fer coses grandioses. Perquè de les diferències sempre es pot aprendre.

Apostar per la integració

Bromera aposta, doncs, per històries que ens encoratgen a buscar sempre el millor dels altres, a respectar les diferències i a usar-les per a aprendre. *La xiqueta huracà i el xiquet esponja* i, especialment, *Superxiquets*, són al·legats contra la discriminació que ens recorden que tota situació té un costat positiu i, a més a més, ens plantegen noves formes d'enfrontar-nos a les limitacions pròpies i vèncer els obstacles que se'ns posen al camí. Perquè, si una cosa queda clara en aquests relats és que, junts, som més forts.

Il·lustració: Pablo Pino

Il·lustració: Lucía Serrano

Àlbums infantils per a assaborir sense pressa

Per què hi ha estrelles al cel?

Anna Obiols

Il·l. de Subi

Bromera, 2018

Versos que canten i ballen

Fina Gírbés

Il·l. de Pere Puig

Bromera, 2018

En una societat tecnificada que aposta per la maximització de la productivitat, on ni tan sols està permès als infants perdre el temps i la tirania dels horaris deixa molt poc de marge a la imaginació, llibres com els que protagonitzen aquest article esdevenen xicotets tresors singulars, oasis de bellesa enmig d'un món hiperfuncional.

Oficis (in)útils?

«Tot, en aquest món, ha de ser útil?» Anna Obiols i Subi, autors del llibre *Per què hi ha estrelles al cel? El llibre dels oficis curiosos*, deixen caure aquesta pregunta entre les pàgines d'aquest enginyós àlbum il·lustrat ple d'encant i de fantasia. És la manera de justificar l'ofici del fabricant d'objectes impossibles, una de les onze professions absolutament fascinadores que ens presenta el llibre; però també podem interpretar-ho com tota una declaració d'intencions. Per què, en un món laboral on les aspiracions més comunes són bé una plaça de funcionari, bé un negoci per a fer-se ric, no hi hauria cabuda per a aquest inventor de ment brillant però que crea objectes tan increïbles com poc pràctics? Probablement, ni per a ell ni per als caçanúvols que creen formes curioses al cel, ni per a la solsidora que cus ales de fada. Aleshores, ens trobem davant d'un llibre inútil? Sens dubte, la resposta és rotundament no. Mitjançant textos breus i grans il·lustracions plenes de detalls, amb un agradable to antic i misteriós, cada doble pàgina ens presenta un dels oficis curiosos, molts d'ells desapareguts, i es converteix en una invitació a oblidar el rellotge i recrear-nos en els detalls, a somiar, a fer-nos preguntes i a pensar, sense

cap direcció prèviament traçada, mentre gaudim de l'originalitat i de la bellesa. Difícilment podria ser més útil!

Viatjar en vers

De la mateixa manera que Anna Obiols i Subi ens transporten a mons fantàstics, Fina Gírbés ens fa partícips de la passió per viatjar des del primer poema de *Versos que canten i ballen*. Com explica l'autora, per a molts d'aquests viatges no cal bitllet. Quin n'és el secret? L'autora ho deixa clar: «Òbric un llibre, trie on anar: des de ma casa a un país llunyà». De fet, aquest llibre-CD és el passatge perfecte per a descobrir –guiats per les il·lustracions expressives i divertides de Pere Puig– llocs exòtics i evocadors (la Gran Muralla xinesa, illes paradisiàques), aventures emocionants (des d'un vaixell pirata o com a exploradors de grutes misterioses), i també coses senzilles i quotidianes, sobre les quals no solem parar atenció (les oronetes o, fins i tot, objectes que *a priori* semblen tan poc poètics com les sabates!). Però, independentment dels llocs on ens trasllada el tema de cada poema, la poesia per definició és un viatge a les emocions, a gaudir del ritme i la musicalitat de les paraules. I en el cas de *Versos que canten i ballen*, encara més, gràcies a les partitures dels compositors Vicent Ros i Victòria Ros, que acompanyen cada poema il·lustrat, i al CD que ve amb el llibre, amb les veus del Cor Els Menuts de Bonrepòs i Mirambell i la músi-

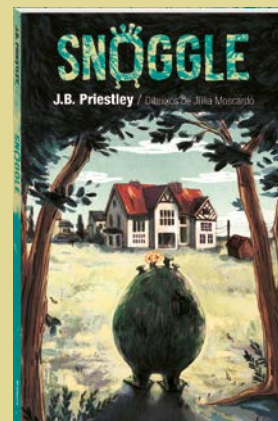
ca d'un bon grapat de professionals. Així, ens trobem que una selecció de poemes de *Versos que van i venen*, d'aquesta poeta que juga hàbilment amb les paraules, ara també es canten i es ballen i, per tant, multipliquen les possibilitats de ser gaudits.

«Llibres com els que protagonitzen aquest article esdevenen xicotets tresors singulars, oasis de bellesa enmig d'un món hiperfuncional»

En definitiva, ens trobem davant de dos llibres perfectes per a assaborir l'essència de la literatura sense pressa. Fina Gírbés ens parla de «paraules que volen del cor al paper», mentre que Anna Obiols i Subi –a propòsit de l'ofici de mag de la paraula– de «paraules amb tant d'amor que arriben directes al cor». Tant l'una com els altres saben bé del que parlen i, sens dubte, els lectors ho descobriran als seus llibres.

Misteris i certeses provinents de l'espai

Snoogle

J. B. Priestley

Trad. de Marc Donat

Il·l. de Júlia Moscardó

Bromera, 2018

Marc Donat ■

Snoggle, del dramaturg anglès J. B. Priestley –dissortadament, aquest és el seu únic llibre infantil–, és una novel·la de ciència-ficció que amaga una pila de misteris i algunes certeses. Uns quants dels misteris tenen a veure amb la trama: com se'n sortiran els Hopper per tornar sa i estalvi l'*Snoggle* a la nau espacial abans que s'envoli un altre cop? Com s'ho faran per en-sarronar la senyora Bing-Bang, el comandant Rodpath i l'inspector

Crope i que no arribin a trobar mai on el tenen amagat? Per què ha aterrat allà, la nau? I on és ara? Hi ha més criatures com l'*Snoggle*? Són perilloses? Per l'aspecte de l'*Snoggle* –uns ulls preciosos i expressius, les antenes que s'il·luminen...– no ho sembla, però, és clar, amb els éssers que venen de l'espai mai se sap.

Spielberg coneixia *Snoogle*?

Però, a banda de la trama, també hi ha un altre misteri, que té a veure amb el cinema: l'argument de *Snoggle* és sospitosament semblant a la pel·lícula *ET l'extraterrestre*, de Steven Spielberg, fins al punt que es podria considerar que el personatge de l'*Snoggle* ens recorda aquella simpàtica criatura de l'espai que va enamorar petits i grans, i que el llibre no és sinó un plagi mal dissimulat del film.

Però el que passa és que Priestley va escriure *Snoggle* el 1971, deu anys abans que la pel·lícula arribés als cinemes d'arreu del món, rebentés les taquilles i consagrés Spielberg com un dels grans creadors del setè art. Sempre que-

darà oberta la incògnita de si el cineasta coneixia el llibre; nosaltres creiem que sí, que en va fer una adaptació molt lliure... i ho deixem aquí.

«Estem davant d'una troballa literària original i molt divertida que va aterrar al nostre planeta abans que l'ET»

Tanmateix, tenim unes quantes certeses: la primera és que l'*Snoggle* va aterrar al nostre planeta abans que l'ET. I en tenim una segona: que hauria estat fabulós que Priestley hagués escrit més novel·les de ciència-ficció com aquest *Snoggle*, una troballa literària original i molt divertida –amb aquell estil i humor anglesos tan característics–, que atraparà nens i nenes, però també el jovent i els grans, i, posats a fer, qui sap si uns quants extraterrestres amb forma d'ou, unes antenes que s'il·luminen al cap i uns ulls preciosos.

Il·lustracions: Júlia Moscardó

A calcs Hopper, és una tarda de dissabte com qualsevol altra. Els germans James, Peg i Robin s'estan tancats a casa per culpa d'una tempestat. Amb els pares de viatge a l'estranger, és l'avi, el professor Hopper, qui ha de vigilar els nets, tot i que en una tarda de dissabte com aquella no cal estar-hi gaire alerta, ja que cadascú passa el temps amb la seva afició preferida: en James amb el tenis, la Peg escrivint poesia i en Robin, el més petit, llegint sobre naus espacials i extraterrestres.

Tanmateix, de vegades, les tardes de dissabtes comencen com una tarda qualsevol i no se sap ben bé com acaben..., i aquesta en serà una. Els tres germans i el seu avi la passaran tenint cura d'un peculiar extraterrestre amb forma d'ou que ha aparegut mig desorientat prop de casa, després que la seva nau aterrés en un camp d'allà a la vora. I, tot i que la comunicació entre ells és més que complicada –la criatura no parla, no se sap si hi sent i només sembla que s'expressi amb la mirada o amb unes estranyes antenes que té al cap–, els nanos ràpidament intenten fer-se'n amics i l'amaguen dels adults, que s'han entossudit a eliminar aquesta inquietant bestiola vinguda de l'espai.

La senyora Osmond

John Banville

Trad. d'Eduard Castanyo
Col·l. «L'Eclèctica», 285
360 pàg. Bromera, 2018

Isabel Osmond fuig de Roma i d'un matrimoni asfixiant i viatja a Londres. Allà intenta pair que el seu marit l'ha traïda durant anys. Què fer ara, quin camí hauria de seguir, i quina és l'eixida del complex laberint emocional en què fa tant de temps que està atrapada? Està decidida a tornar a ser lliure i independent, però abans ha de tornar a Itàlia, enfrontar-se a Gilbert Osmond i desempallegar-se del seu poderós joc. Aconseguirà burlar la influència d'ell i afermar la seua venjança? El brillant escriptor irlandès John Banville s'atreveix, així, a filar la continuació d'*El retrat d'una dama* de Henry James, donant continuació a un clàssic de la literatura anglosaxona.

La trajectòria literària de John Banville ha estat guardonada, entre altres, amb el Premi Man Booker per *El mar* (publicat a Bromera) i amb el Premi Príncep d'Astúries de les Lletres a 2014. En la col·lecció «L'Eclèctica» podreu trobar *Els infinits*, *Llum antiga* i *La guitarra blava*, a més de les novel·les negres que signa com a Benjamin Black, entre les quals caldria destacar la sèrie dedicada al forense Quirke que inclou títols com *Fins i tot els morts* o *La rossa dels ulls negres*.

Les raons de Will

Jordi Julià

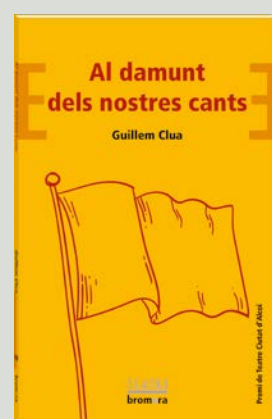
Col·l. «Bromera Poesia», 133
56 pàg. Bromera, 2018

Jordi Julià és autor, entre altres, d'*Els déus de fang* –publicat també a Bromera–, i la seua obra ha estat guardonada amb premis com el Vicent Andrés Estellés de Poesia de Burjassot. Assagista i professor de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada de la Universitat Autònoma de Barcelona, en aquesta ocasió, Julià presenta un poemari clàssic que ens retrotraurà a l'estil de William Shakespeare.

Així, *Les raons de Will* és un llibre on destaca l'ús dels versos hendecasíl·labs, emulant l'estil shakespearà, i on trobarem un mostrari dels personatges del mestre universal. Amb aquesta revisió dels temes poètics del geni anglès podrem gaudir d'un exquisit ús del llenguatge, de la mètrica i del ritme. L'obra, a més a més, va rebre el Premi València Alfons el Magnànim de Poesia.

De la mà de Jordi Julià i a través d'aquest poemari clàssic, reviuem l'univers shakespearà i encarem les pulsions principals dels éssers humans, eterns i perdurables en el temps, com l'amor, la gelosia, el dol de la pèrdua i la venjança. Sempre amb la patina onírica i màgica que acompanya els textos del bard anglès, i que converteix *Les raons de Will* en un poemari imprescindible en qualsevol biblioteca.

Premi València Alfons el Magnànim de Poesia

Al damunt dels nostres cants

Guillem Clua

Col·l. «Bromera Teatre», 69
96 pàg. Bromera, 2018

Guillem Clua repeteix guardó per tercera vegada amb *Al damunt dels nostres cants*, ja que va guanyar el Premi Ciutat d'Alcoi de Teatre en 2002 amb *Invisibles* i, de nou, en 2004 per *La pell en flames*. Aquest dramaturg, guionista i director torna a demostrar la seua habilitat per a crear un relat actual però atemporal, amb molt de ritme i amb colps d'humor que faran traure més d'un somriure al lector.

En *Al damunt dels nostres cants*, Clua ens ofereix una visió íntima i personal d'una família i dels conflictes subtils i no tan subtils que es generen al si de qualsevol relació. Fins a quin punt ens podem sentir membres d'una família quan els interessos personals pesen més que els familiars?

El senyor Tomàs ha convidat a sopar els seus dos fills, Jesús i Abel, amb l'objectiu de donar-los una misteriosa notícia. La vetlada transcorre amb normalitat fins que els germans s'adonen que el pare ha penjat una bandera de grans dimensions a la terrassa. Aquest fet, sumat als interessos personals sobre l'herència familiar, no sempre dissimulats, farà que tots acaben tirant-se els plats al cap i creant situacions tan divertides com dramàtiques.

Premi de Teatre Ciutat d'Alcoi

El Mas del Diable

Isabel-Clara Simó

Col·l. «Els Nostres Autors», 84
248 pàg. Bromera, 2018

Bromera recupera una de les novel·les més conegudes i destacades de l'alcoiana Isabel-Clara Simó, una de les autores amb una trajectòria més ferma i consolidada del nostre país. La seua obra ha estat reconeguda amb nombrosos guardons, com el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira. Entre la seua producció, destaquen títols com *El meu germà Pol*, *La innocent*, *Júlia*, *La vida sense ell*, *Joel* o *Dora diu que no*.

Amb la serra alcoiana com a teló de fons, *El Mas del Diable* posa en joc una sèrie de personatges com l'extravagant pintor James Carlington, els bessons Dick i Duke i, fins i tot, personatges reals com Antoni Miró, per a afegir versemblança a la història: una nit, s'escolta un tret al bell mig de la serra i Duke, un xiquet, en serà l'únic testimoni.

Així s'enceta un relat trepidant que ens portarà a recórrer tot Europa, des d'Alcoi fins a Viena o Londres, passant per Madrid. Tot això, de la mà d'uns personatges propers i amb una gegantina xarxa de traficants d'obres d'art com a fil conductor.

Malgrat la bona acollida dels lectors, fins fa poc era impossible aconseguir aquesta novel·la publicada per primera vegada en 1992 i que, ara, torna a estar a l'abast dels lectors i lectores.

Dies dolents

(però dolents de debò)

Jordi Sierra i Fabra

Col·l. «Espurna», 128
296 pàg. Bromera, 2018

Jordi Sierra i Fabra és un dels autors més llegits a l'estat espanyol i a Amèrica Llatina. Candidat al Premi Andersen i guanyador del Premi Nacional de Literatura Infantil i Juvenil, ha estat reconegut amb moltíssims guardons. A més, la seua obra s'ha traduït a més de trenta llengües i ha venut més de dotze milions de llibres.

El protagonista de *Dies dolents (però dolents de debò)* és Isma, els pares del qual es van separar fa dos anys. Ell s'ha anat adaptant a la situació i ara viu amb sa mare, va al futbol amb son pare i ix amb la nòvia i els amics mentre estudia l'últim any de Batxillerat. Però aquest equilibri es trenca quan la mare li diu que ha trobat una nova parella i que vol que el conega. Isma s'adonarà, aleshores, que és impossible que els seus pares tornen a estar junts i haurà d'acceptar que les coses no sempre són com a ell li agradarien.

A mesura que va assimilant que els pares tenen necessitats que van més enllà dels seus fills, Isma anirà obrint els ulls a la responsabilitat, la maduresa i la comprensió dels sentiments dels altres. Aquesta novel·la, amb la qual els joves se sentiran fàcilment identificats, ens acosta al món dels adolescents a través de l'humor.

Alan Cole no es un covard

Eric Bell

Trad. de Rubén Luzón
Il·l. de Laia Ferraté
Col·l. «El Micalet Galàctic», 224
304 pàg. Bromera, 2018

Aquesta novel·la, èxit rotund tant als Estats Units d'Amèrica com al Canadà, suposa l'estrena d'Eric Bell com a escriptor. Psicòleg de professió, actualment i gràcies al seu èxit amb *Alan Cole no és un covard*, es dedica a escriure literatura infantil i juvenil.

La vida d'Alan Cole no és gens fàcil·l. No només és tímid i reservat sinó que, a més a més, té un pare abusiu i possessiu, una mare absent i un germà major que l'odia. Tant, que li encanta jugar a un joc cruel: posar-li proves impossibles de superar per veure com perd. Ara que el seu germà ha descobert que l'amor platònic d'Alan és un xic de la seua classe, li planteja el repte definitiu. Així que, si no supera set proves en una setmana, farà saber a tot l'institut que és gai. Alan té set dies per a posar a prova la seua timidesa i demostrar una valentia que no sabia que tenia. Perquè no, Alan Cole no és un covard!

Eric Bell ens presenta una divertida novel·la on el protagonista ha de reconèixer la seua pròpia sexualitat, vèncer la seua timidesa i aprendre a fer front als problemes quotidians tant al si de la família com a l'institut, tot això amb l'ajuda dels nous amics que no deixaran de fer-li costat.

+12

Fantasmes al vestidor

Jesús Cortés

Il·l. d'Oriol Malet

Col·l. «Els quatre Sherlocks», 3
112 pàg. Bromera, 2018

Una nova entrega de la col·lecció «Els 4 Sherlocks», un grup de quatre joves esportistes que, a més a més, gaudeixen de la lectura del més famós dels detectius: Sherlock Holmes. Però no només això: sempre poden posar a prova tota eixa formació en els nombrosos misteris que han de resoldre!

En aquesta ocasió, s'enfronten a un nou i misteriós enigma fruit de la imaginació del seu autor, Jesús Cortés, escriptor de literatura infantil i juvenil i reconegut adaptador de clàssics de la literatura universal que apropen al públic de totes les edats les obres de grans noms com Homer, Bram Stoker o Mary Shelley, entre altres.

En els vestidors del poliesportiu de Sant Telm, unes veus fantasmagòriques posaran a prova les habilitats detectivesques dels 4 Sherlocks en un cas on res no és el que sembla. Una figura espectral, veus aterridores i misteriosos incidents dins de les instal·lacions esportives obligaran els Sherlocks a armar-se de valor per a resoldre un cas esborronador i que posa els pèls de punta.

Tanmateix, això no els preocupa, perquè, a l'hora de resoldre misteris, no hi ha ningú com ells. Aquesta investigació és apta només per als més valents!

Premi Carmesina de la Safor

+8

Tenda d'animals

Maria Josep Escrivà

Il·l. de Marina Puche

Col·l. «La bicicleta groga», 43
88 pàg. Tàndem, 2018

Lluïsmà (millor si utilitzem la versió curta del nom, perquè la llarga no cabria en cap ressenya) estima moltíssim els animals. En té de tots els colors, mides i espècies, fins i tot dels que no haurien de conviure amb humans a les seues llars. Aquesta fixació li ve de molt menut, perquè sempre agafa afecte a cada criatureta que veu a la tenda d'animals. Els seus pares valoren aquesta estima pels animals i contribueixen al zoològic casolà permetent-li que continue ampliant la fauna sense control. Però arriba un moment en què Lluïsmà descobrirà què és estimar realment els animals i començarà a preocupar-se per ells més seriósament.

A més del missatge en defensa dels animals, l'obra també llança una crítica als pares i mares que, de vegades, han d'avaluar si és millor consentir o educar, posar límits o concedir sense parar, i reconsiderar si els nostres valors sempre són els correctes.

Maria Josep Escrivà, guanyadora del Premi Carmesina de la Safor de 2018 amb aquest títol, ens presenta un conte amb una visió moderna i animalista que fuig dels estereotips i està carregada d'humor, de manera que els més menuts riuran ben a gust en llegir-la.

«La Colla»

Mercè Seix i Meritxell Noguera

Il·l. de Rocio Bonilla

36 pàg. Bromera, 2018

Aquesta col·lecció, formada pels títols *Adéu, xuplò!*, *Sempre nets*, *Bolquers fora!* i *Pantalles i molt més*, ens ofereix, mitjançant les peripècies de quatre germans, una sèrie d'idees, rutines i consells per a facilitar certs punts clau en el creixement dels xiquets i les xiquetes.

En *Bolquers fora!* es tracta el pas crucial dels infants de dur bolquers a guanyar l'autonomia necessària per a poder anar al bany. En *Adéu xuplò!*, el germà menut haurà de dir adeu a un vell aliat que ha sigut un company des que va nàixer. D'altra banda, en *Pantalles i molt més* els germans majors hauran d'entendre que les pantalles són molt divertides sempre que no siguin l'únic entreteniment que tenen. Per últim, en *Sempre nets* es donen pautes i rutines d'higiene perquè els infants els interioritzen.

Aquests llibres tenen una doble funcionalitat: si bé els contes estan pensats per als més menuts de casa, al final de cadascuna de les històries es plantegen pautes per a ajudar els majors a facilitar eixos aprenentatges.

Mercè Seix i Meritxell Noguera són les autores d'aquesta col·lecció extremadament útil per a qualsevol família amb fills. Des d'un punt pedagògic, la sèrie serveix de suport tant per a pares i mares com per a fills i filles.

Descobrint el món amb *Hola! Dinosaur*

El procés de descobrir el món és una experiència meravellosa, divertida i plena de sorpreses. Així és precisament *Hola! Dinosaur*, una novetat que convida els més menuts a endinsar-se en un món màgic ple de criatures fantàstiques.

L'il·lustrador Fabien Öckto Lambert i el paleontòleg Jean Michel Bragard han aconseguit crear un llibre didàctic i divertit a parts iguals, capaç de captivar l'atenció dels més menuts des del primer moment, i és que a cada pàgina trobaran noves sorpreses per a jugar i gaudir alhora que aprenen, com ara solapes desplegable que amaguen informació, rodets que es fan girar amb els dits que ens descobriren curiositats dels dinosaures, o les acolorides il·lustracions. A més a més, a l'interior hi trobarem un pòster de regal!

Es tracta d'un llibre de tapa dura, format gran –24 × 28 cm–, molt visual, trets que fan d'*Hola! Dinosaur* un regal d'allò més encertat per a xiquets i xiquetes a

partir de 4 o 5 anys. Recordem que és especialment important barrejar la ficció amb lectures de vessant més divulgatiu en aquesta franja d'edat, per tal de fomentar l'aprenentatge i alimentar la curiositat d'un públic àvid de noves experiències. En aquest cas, podran descobrir curiositats al voltant de l'elasmaure, el plateosaure o el supersaure entre altres, uns personatges més o menys coneguts que de ben segur sorprendran, fins i tot, els pares i mares!

Hola! Dinosaur pertany a la col·lecció «Descobrint el món» de Bromera, on també trobem *Hola! Planeta*, una altra novetat del mateix autor que ens proposa un viatge pels secrets, les forces i les debilitats del nostre planeta. No hi ha una manera millor d'aprendre a tindre cura del nostre entorn que començar a descobrir-lo! A més, com a complement, cada volum inclou un pòster amb boniques il·lustracions relacionades amb el tema del llibre per a tindre ben a mà els conceptes més importants.

MÈTODE. LA REVISTA DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA SUBSCRIU-TE ARA

www.metode.cat

Preu Subscripció anual (4 números l'any):
30 € PER A ESPANYA, 40 € PER A L'ESTRANGER

EL RETROVISOR

400 anys del naixement de Cyrano, el personatge real

Enguany es compleixen 400 anys del naixement de Cyrano de Bergerac, l'escriptor francès de carn i os que inspiraria el dramaturg Edmond Rostand a escriure l'obra teatral basada en la seua vida i que el catapultaria a la fama. El text original, publicat el 1897 i estrenat al teatre de París el mateix any, és un drama heroic de caràcter romàntic que fou un autèntic èxit de l'època, un triomf que s'ha perllongat al llarg del temps donant lloc a múltiples adaptacions, fins i tot, cinematogràfiques.

Per tal d'apropar aquest clàssic de la literatura francesa i, també, universal als lectors més joves, en la col·lecció «Micalet Teatre» de Bromera se n'han publicat dues adaptacions. La de Jaume Policarpo –a partir d'11 anys–, il·lustrada per Francesc Santana, que ja va per la tercera edició, resumeix de manera fidedigna l'esperit romàntic de l'original i respecta la divisió habitual en cinc actes del teatre romàntic francès del segle XIX, així com el vers, tret característic de la peça.

Persona o personatge?

L'obra teatral es basa en un personatge real de la noblesa francesa del segle XVII,

Hercule-Savinien de Cyrano de Bergerac (1619-1655), un noble dedicat a la vida militar que va esdevindre dramaturg, novel·lista i autor satíric arran d'una ferida de guerra. Cal remarcar que Cyrano és més conegut pel personatge teatral així com pel seu nas exageradament gran, que pel seu recorregut literari, tot i ser l'autor de destacades obres, entre les quals hi ha *L'altre món*, una de les primeres novel·les de ciència-ficció; *El pedant burlat*, una de les primeres comèdies en prosa; *Les Cartes*, o *Les Mazzarinades*.

Tornant a l'adaptació teatral de Jaume Policarpo, ens trobem davant d'un enaltiment de la bellesa interior de les persones davant de l'aparença exterior, d'una posada en escena de les contradiccions dels sentiments, les accions i els pensaments. Cyrano, eloqüent poeta i valent mosqueter del rei, no gosa confessar a Rosaura l'amor que sent, acomplexat per la desproporció del seu nas i pel temor a ser rebutjat. Paradoxalment, utilitzarà el seu do de paraula per a ajudar un jove i ben plantat soldat a captivar la seua estimada Rosaura, que no descobrirà fins quinze anys més tard que aquell que li dictava paraules d'amor era, en realitat, Cyrano.

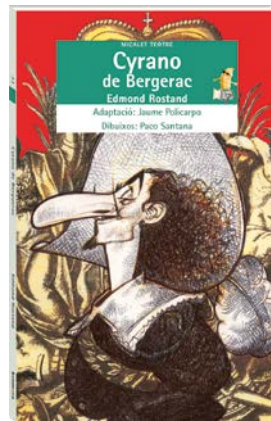
Cyrano de Bergerac

Edmond Rostand

Adap. de Jaume Policarpo

Il·l. de Paco Santana

Bromera, 2008

Edmond Eugène Alexis Rostand

(Marsella, 1868-1918) fou un dramaturg francès autor de la cèlebre obra teatral *Cyrano de Bergerac*, considerada un clàssic de la literatura universal. Fou la seua obra més reconeguda després de diversos fracassos; de fet, l'exitosa estrena a París l'any 1897 li valgué la medalla de la Legió d'Honor. Posteriorment, va escriure altres textos, com ara *La princesa llunyana*, *La Samaritana* o *L'Aiglon*.

Clara Vidal ■

Un Cyrano al segle XXI

Contràriament a l'eix temàtic atemporal de l'amor no correspost, dins de la mateixa col·lecció, «Micalet Teatre», trobem *Cyrano de Cybergerac* –a partir de 12 anys–, una adaptació on l'essència original conviu amb un argument de rabiosa actualitat. El seu autor, el dramaturg Roberto García, proposa al públic juvenil una reinterpretació del clàssic original on les aventures i la comèdia romàntica de capa i espasa es barregen hàbilment amb el llenguatge modern i les noves tecnologies. En l'obra coneixerem Marc, un adolescent absorbt en el món dels videojocs i Internet, que acabarà reflexionant sobre els perills de les TIC i descobrint nous valors vitals fins al moment desconeguts per a ell, com ara l'amistat o l'amor.

EL
RETRO
VISOR

‘Ens veurem allà dalt’ fa el salt a la gran pantalla

La guerra és un tema universal recurrent en la literatura i el cinema. Des de sempre, l'escenari d'un conflicte bèl·lic ha servit d'excusa a escriptors i guionistes per a contar-nos històries de tot tipus. Històries d'herois decidits a morir per la pàtria, d'amors apassionats, de sofriment... Són moltes les pàgines que s'han dedicat a novel·lar històries transcorregudes, per exemple, en la primera Gran Guerra. Un dels llibres que ens situa en aquest escenari és *Ens veurem allà dalt*, de Pierre Lemaître. L'autor de la famosa quadrilogia negra protagonitzada per l'inspector Verhoeven va guanyar el Premi Goncourt l'any 2013 amb aquesta història i es va convertir en tot un fenomen editorial a França. La novel·la va passar dels 100.000 al 600.000 exemplars venuts en poc temps i fou reconeguda pels llibreters francesos com la millor novel·la de l'any. Des d'aleshores, s'ha traduït a divuit llengües i no ha deixat de rebre reconeixements.

De novel·la a pel·lícula

No és d'estranyar, doncs, que amb aquest èxit, *Ens veurem allà dalt* haja acabat ara en la gran pantalla. La pel·lícula, una comèdia dramàtica, s'ha estrenat als nostres cinemes aquest estiu. Es tracta

d'una producció ambiciosa que donà com a resultat una pel·lícula bastant fidel a la proposta literària de Lemaître i que aconseguí el reconeixement de l'acadèmia francesa amb cinc Premis César –que són com els Òscars a França. Més de dos milions d'espectadors acudiren als cinemes francesos!

En *Ens veurem allà dalt*, Lemaître fa un retrat cru i molt emotiu de la Primera Guerra Mundial, tot i que ens parla, sobretot, de les conseqüències que van patir els qui hi van participar. Els protagonistes són Albert Maillard i Édouard Péricourt, dos joves antiherois que s'han salvat de la mort però que han quedat marcats per sempre per la guerra i que s'enfronten a una nova batalla, la de sobreviure i trobar un lloc en una societat per a la qual, més enllà dels moments patriòtics puntuals, són invisibles. La novel·la s'endinsa, també, en el negoci de la guerra, ja que els dos soldats intentaran enriquir-se i superar la seua precària situació per mitjà d'estafes, demanant diners a canvi d'erigir estàtues i monuments dedicats als soldats morts durant la guerra.

Una història que continua

La crítica internacional ha situat *Ens veurem allà dalt* en un dolç equilibri en-

Ens veurem allà dalt
Pierre Lemaître
Trad. d'Albert Pejó
Bromera, 2014

Pierre Lemaître (París, 1951) va debutar tard com a escriptor però ha aconseguit consolidar una trajectòria brillant amb les seues novel·les. Amb *Ens veurem allà dalt* va aconseguir el Premi Goncourt, la distinció més elevada de les lletres franceses, i va captivar milers de lectors. A Bromera ha publicat la famosa sèrie protagonitzada per l'inspector Verhoeven (*Irène, Alex, Rosy & John* i *Camille*) i tres novel·les més, *Tres dies i una vida*, *Recursos inhumans* i *Vestit de núvia*.

Sandra Capsir ■

tre l'alta literatura i la literatura popular. I sembla que aquesta ha sigut la clau de l'èxit entre un ampli públic lector. La pròxima primavera arriba a Bromera la segona part d'aquesta trilogia amb el títol *Els colors de l'incendi*. Una obra que, tot i que comparteix protagonistes amb l'anterior, té un aire totalment diferent. Un llibre molt esperat pels seguidors de Lemaître i que ha aconseguit, també, la benedicció de la crítica a França.

La versió cinematogràfica de la novel·la de Pierre Lemaître es va estrenar al juny a Espanya.

«T'estime»

El segon Premi Llegir 2017 –patrocinat per la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura– el va guanyar l'article «T'estime», de la professora de Valencià Magda Añon Espert. A través d'aquest text, que traspuja dolçor i estima per la lectura, l'autora ens transporta a la seua infantesa. Concretament, assistim als moments en què sa mare li llegia, moments inoblidables en els quals la lectura i l'amor es feien indissolubles i la van convertir per sempre en una gran lectora.

Desembre. Fred a la Vall d'Hebron. Rosada blanca per damunt de les escaroles. Fulles arrissades, contretes pel fred.

Ens eixia un baf densíssim. Arraulits, arrecerats del vent tramuntanal, asseguts sobre els plàstics que mon pare havia escampat sobre la brossa xopa del marge de la séquia perquè no ens banyàrem els culs, esperàvem que s'eixugara la rosada. El pare deia que els constipats entraven per gelar-se o banyar-se el cul i els peus. Per això havia deixat caure sacs i peces de roba sobrerera per damunt dels plàstics.

La séquia Grossa venia generosa. Cel netíssim. Vent gebrat.

De sobte, una esmerla negra, xarolada. Caminava amb torpor manifesta. Plomatge tornassolat amb llambregades iridescents. El túrdid caigué sobre un terròs de terra bona, a uns pams del pare. Tots dos es miraren, home i animal. Una eternitat mil·lenària i continguda de mirades.

La mare llegia el relat amb dolcesa. Havia après a llegir així des que havia descobert el poder de llegir. Deia que calia llegir escoltant les paraules i els sons de les paraules. Jo era menuda i no l'entenia. Simplement seguia la seua veu i els seus gestos. La seua veu màgica creava calideses.

Asseguts i encongits al marge de la séquia, assistíem a un espectacle encisador.

Mon pare, a la gatzoneta, les mans damunt dels genolls, mirava l'esmerla. Aquesta ni es mogué. Semblava que havia decidit morir allí mateix, al caliu de la mirada tranquil·la del pare. Aquest passà la seua mà aspra i gegantina pel llom de l'animal. L'esmerla s'esverà, però no feu cap indicatiu d'alçar el vol.

Senyor, quanta pau en aquella vella mà clivellada sobre el plomatge negre atzabeja de l'animal!

Mon pare alçà la mà dreta i assenyala el tall perquè començàrem a collir les escaroles. No digué cap paraula. Tots l'entenguérem i l'obeírem. Ell s'hi quedà, amb l'animal. Hi havia el silenci de la mort primerenca, instal·lat, també, sobre els caixons i les escaroles gelades.

Minuts després, amb posat encarcerat i abatut, se sumà a la colla. No digué res. Ningú digué res. No calia.

La mare llegia, però era com si no fos ella. Era com si fos sols una veu. M'acaronà i sentí, també, la seua mà estranyament aspra i gegantina. Però en cap moment molesta. Amb ulls impacients jo li demanava de seguir el relat.

Amerats de la rosada fins al moll de l'os, collíem i encaixàvem. Les mans, ertes. Carregàrem els caixons d'escaroles dalt d'un carretó que s'estacava i agafava tant de fang que es feia infinitament pesat.

Acabàrem de collir. Tocaren les dotze i quart i queien pluges. Camí als cotxes, un collidor em feu una colzada. Mira, m'ordenà amb una veueta escassa. Sota la bresquillera més alta i mirant a llevant, algú havia soterrat alguna cosa. Al costat de la terra somoguda, la punta d'un Celtes, els cigarrets que fumava el pare. Tots el miràrem de reüll. Ningú no digué res. Els llauradors, o

Magda Añon Espert ■

són molt escardalencs o s'expressen amb un silenci quasi bíblic.

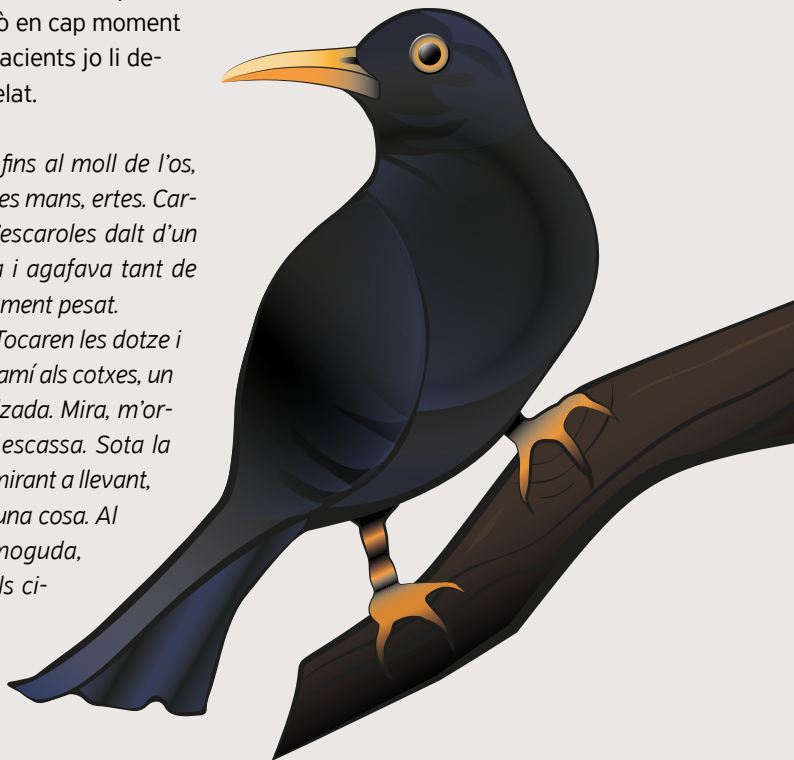
El pare engegà el cotxe. Uns metres més avant, passaren unes esmerles. El pare plorà discretíssimament, amb una contenció solemne, com ploreu els pobres.

A tots ens semblà que l'aigua de la séquia tocava un rèquiem mínim amb sordina.

En acabar, la mare tenia un encisador perfil de còrvid solemne. Però no em feu por.

L'evoque, ara, amb la seua veu vellutada però exempta d'afectació o d'altivesa. Llegia amb amor perquè estimava la paraula. Fou la seua veu qui ens llegia la vida. I jo, ara, també la llegia, amb un amor infinit per ella.

Espai elaborat per la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura.
www.fundaciobromera.org

La banca que et toca.

No hem arribat
a ser el que som
per ambició
sinó per compartir
els teus valors.